

Žiga

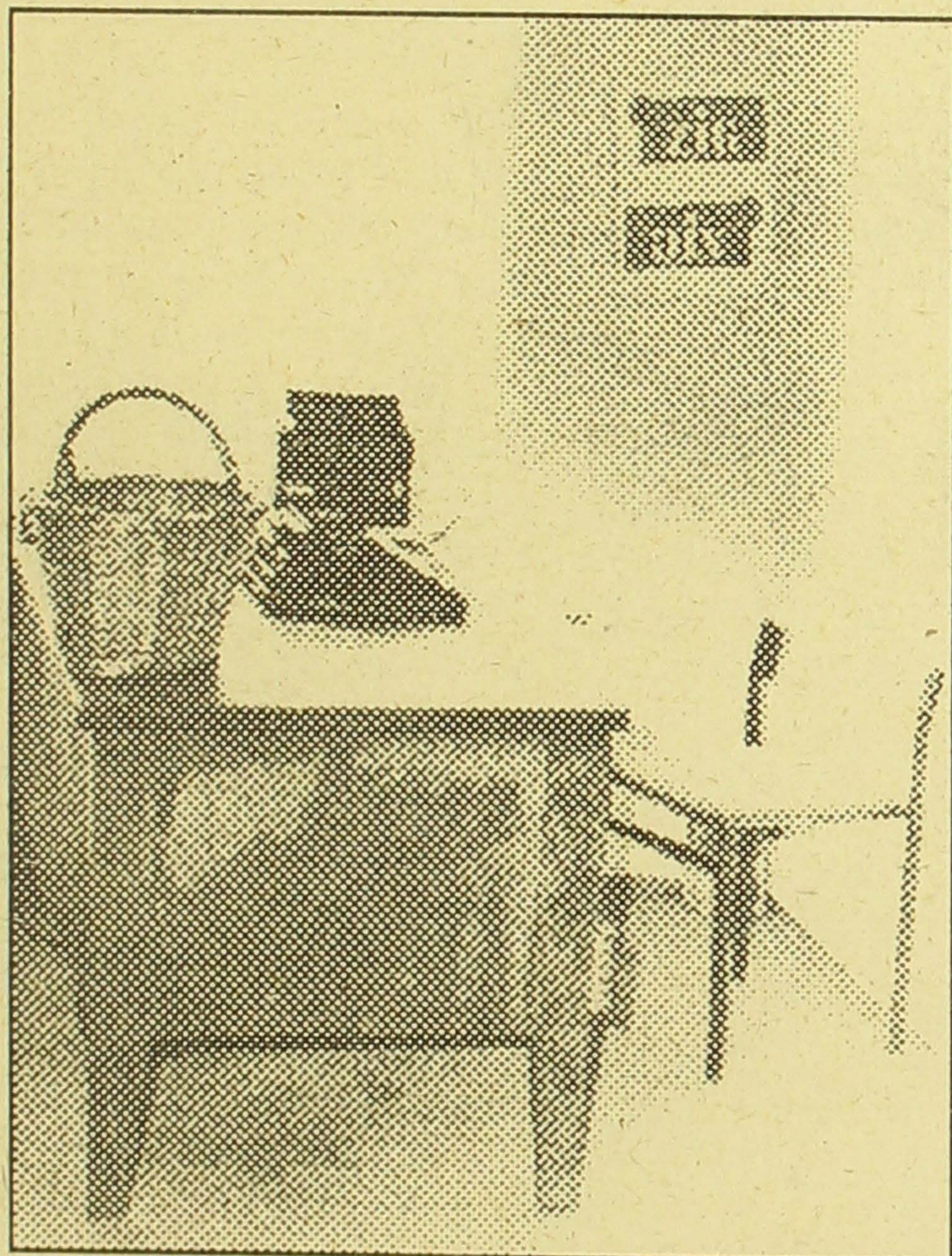
subotički dvotjednik

Godina I. • Broj 10 • 19. studenoga 1994. • Cijena 1 dinar

Broj je zakasnio, ali kod nas i dalje vlada:

VEDRA PUSTOŠ

Punih 9 brojeva (18 tjedana) zavaravali smo čitatelje i sebe, smatrajući nepotrebnim napominjati uvjete pod kojima list izlazi. Deset izašlih brojeva i nije nekakav jubilej, čak ni u dvotjedniku jačine „Žiga”. Kao utjeha može nam možda poslužiti činjenica da se tekstovi sa sličnim temama i porukama poja-

Snimio: B. Francišković

Uredništvo „Žiga” u punoj radnoj opremi

vljuju i u mnogo jačim i starijim listovima od našeg. Ne stoga što se, radujući se tuđoj nevolji, izjednačavamo s njima tražeći u „uravnolovci” opravdanje, nego stoga što se slični problemi u najvećoj mjeri odnose na medije sa sličnim opredjeljenjima, a koje su prve na listi gašenja (ako do toga mora doći) od strane moćnijih ideološki možda i različitih opcija, ali koje spaja princip podobnosti kao osnovni preduvjet pisanja.

Razlog zbog kojega „Žig” nije izašao na vrijeme je koliko apsurdan, toliko i nevjerovatan, ali kada se promatra sa strane sigurno u sebi nosi dozu komičnosti. Sukladno tome je

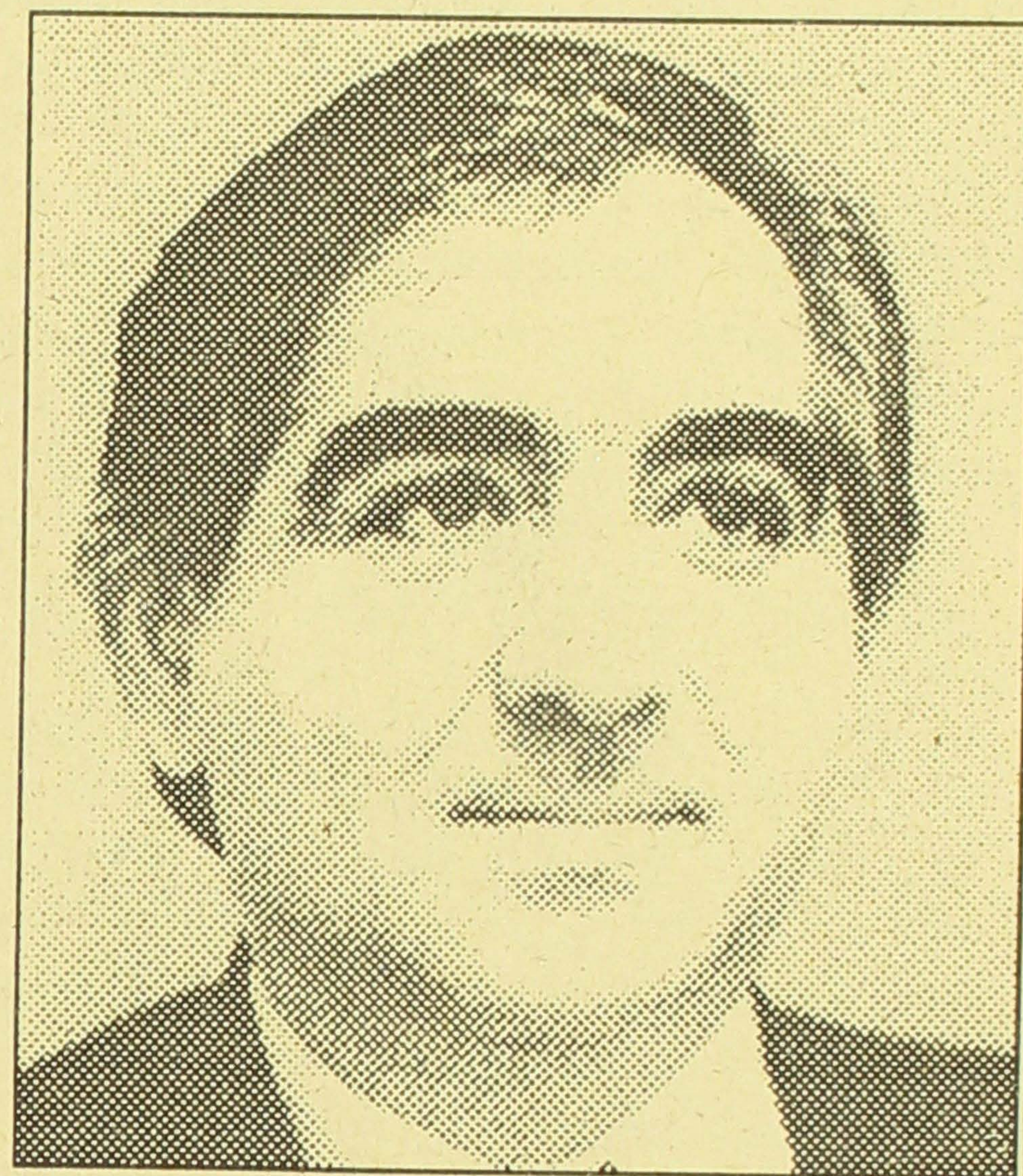
i naslov. Naime, sve do sada uredništvo je od vlastite tehnike posjedovalo – ništa. Bez (posudenog) kompjutera pred zaključenje nismo mogli izaći na vrijeme. „Postali smo gazde od svi putova i atarova”, kako je nekoć Balint Vujkov zabilježio. Na sreću, nikad nisi sam.

Naš slučaj, iako nam se možda takvim čini, ni po čemu nije specifičan, ali ni manje delikatan od drugih u sličnoj situaciji. Prepolovljeni; najprije akcijom elektronskih i ostalih medija od strane države, a zatim raščetvoreni djelovanjem „svojih” našli smo se u situaciji u kojoj su mnogi prije nas već bili. Nekima to tek predstoji. U svakom slučaju, pozicija „otvorenih karata” logičan je završetak svake partije. Predstoji nova u kojoj su aduti: „kroatocentrični”, „ustaše”, „srbofili” i(li) „liberalni građani” kao etikete istrošeni, i u kojoj će se nakon „miješanja” opet morati dokazivati jačina. Možda će pravilo argumenta snage ustuknuti pred snagom argumenta, ali nije isključeno ni staro jer ranije stečeni kapital često određuje snagu, moć, a samim tim i pravila igre. Pred novu partiju jedini kapital koji ulažemo je uređivačka politika kakvu smo do sada zastupali, a na kojoj ga kanimo i materijalno graditi.

(nastavak na str. 3)

Osnovan Kulturni centar Roma Otvoreni za sve

U Plavoj vijećnici Skupštine opštine Subotica 9. XI. 1994. godine osnovan je Kulturni centar Roma. Za predsjednika Centra izabran je gospodin Stevan Nikolić a za podpredsjednika Kolompar Šandor. Nakon radnoga dijela Skupštine prvoizabrani predsjednik gospodin Stevan Nikolić između ostalog, rekao: „U Subotici do dolaska potpredsjednika svetske asocijacije Roma čije je sedište u Njujorku gospodin Šandora Baloga mi praktično ovde nismo znali ni za kakav vid udruženja i on je bio povod da se organizujemo, mada u Srbiji postoji udruženje Roma. Na neki način to nas

Snimio: B. Francišković

Stevan Nikolić

iritiralo jer smatramo da je doprinos razvoju kulture ovoga grada od strane Roma značajan. Interesantno je da smo uspeli animirati i u Centar uključiti Rome u pravom smislu. Apstrahovali smo verska i politička osećanja i ubedenja. Naš centar je apolitička organizacija s ciljem da neguje kulturu i folklor kao i da se bavi pedagoškim radom.

Centar je otvoren za sve ljude dobre volje i spreman je za saradnju s ostalim kulturno-umetničkim društvima kako u gradu tako i šire. Uskoro očekujemo i otvaranje naših prostorija. Za decembar pripremamo svečanu akademiju s bogatim kulturno-umetničkim programom gde se želimo predstaviti.

(s. v.)

Kut

Ulica i vlada pod ruku

Kako piše „Borba” Savezna vlada je na sjednici održanoj 17. studenoga, kojom je predsjednik Radoje Kontić, donijela odluku da građani SRJ prigodom izlaska iz zemlje ubuduće plaćaju posebnu pristojbu u iznosu od 20, namjesto dosadašnjih 10 dinara.

Harač prema vlastitim građanima, za koji od uvođenja nije dat nijedan suvisli argument, time je jednostranim aktom povećan za cijelih 100%. Sigurno je da s nadležnih mjesta neće biti problema oko objašnjenja (n)ovog pljačkaškog čina države, jer ga vjerojatno neće ni biti. Podsjetimo se samo izjave gospodina Kertesza: „Nije važno da li je to po zakonu ili ne, važno je da donosi profit” i sve je objašnjeno. Za nagađanje (iako je i to besmisleno) ostaje samo povod odluke. Na primjer: je li tečaj marka - dinar u vladinim krugovima viši od onog na ulici? Jer, ako je na ulici odnos 1:1,60 višom matematikom se dolazi do odnosa 1:2 u Saveznoj vladi. Ili je možda konačno i ona prihvatila pravilo igre zvano „šticing” po sistemu „ako ih ne možeš pobijediti, ti im se pridruži”. Sve riječi pogrde na račun podrivača Avramovićevog programa odnijet će (vj)etar po onoj čuvenoj: ja rek'o, ja porek'o. Osim ako ovo nije stidljiva najava uvođenja kod nas nepostojeće riječi – inflacija. Za početak: prvo, pa muško. 100%!

Zlatko Romić

NAIVNI – NEVINI

Danas možda još samo nevini mogu vjerovati u neovisnost javnih medija. Biti neovisan, postavlja se pitanje: od koga i od čega?

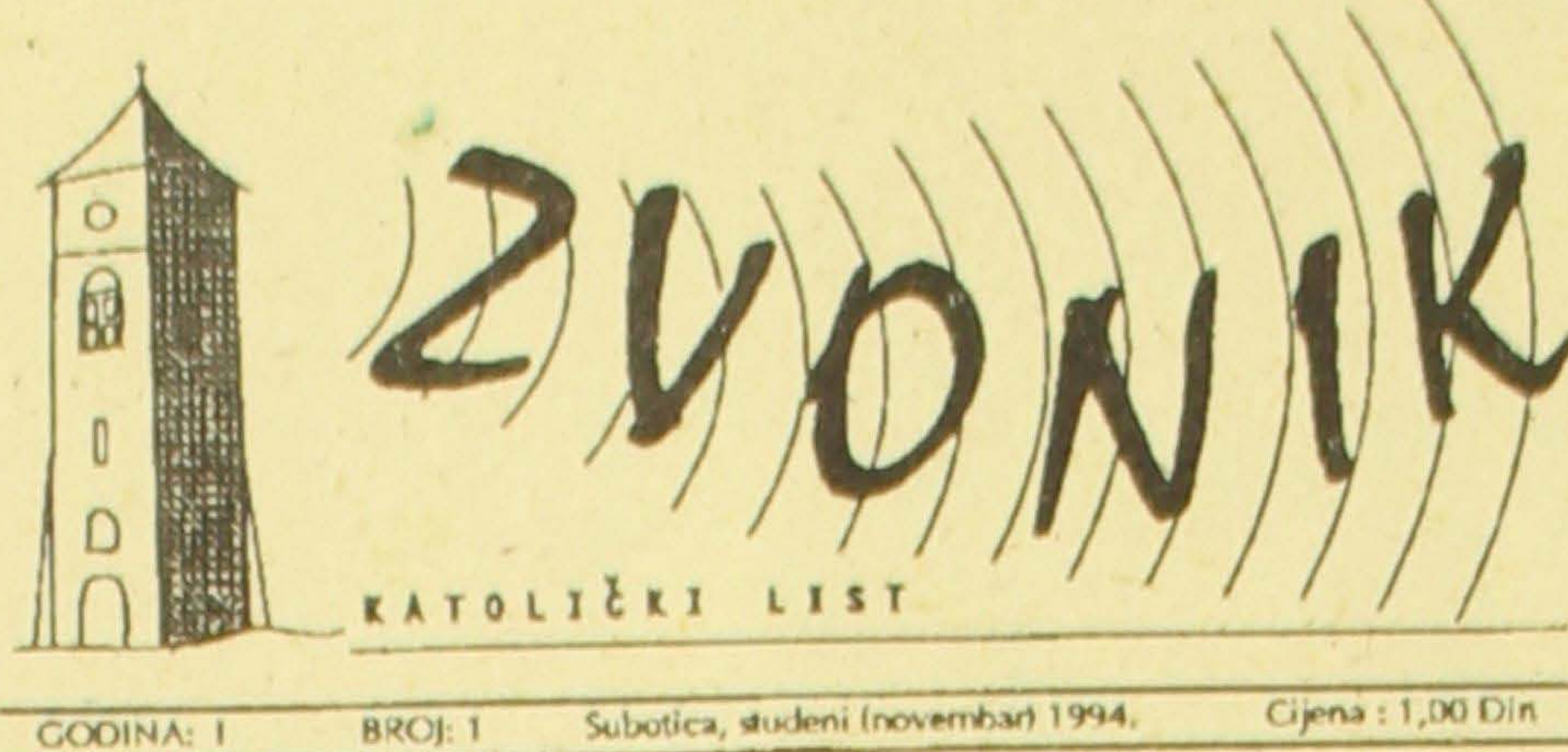
Odgovor na pitanje i nije bitan. Vrlina neovisnosti leži upravo u naivnosti (nevinošću). Iz nje crpe moralnu i duhovnu snagu; naivan čovjek u poplavi laži nasilja i drskih bezobzirnosti zadržao je snagu djeteta (nevinošću) da se čudi općoj torturi gluposti. Iz naivnosti crpi sokove da se ne preda. Čudeći se, naivni otvaraju puteve i perspektive, održavajući svježinu društva braneći naivnošću (nevinošću) svoj (i tuđ) moralni i intelektualni integritet pred pukim biološkim životarenjem. Činjenica je da su prvo naivni upozorili na svu kalvariju koja će nas snaći. Ali tada su ih zvali izdajnicima roda svojega. Kasnije, kada su već uzduž i poprijeko opustošili zemlju bez skrupula zauzeli su snagom bezumlja njihova mjesta. Zaboravnost je bila, ostala (i nažalost) još dugo će biti, jedina njihova vrlina. Nevolja je u tome što za njihovu zaboravnost nemamo pravo ime. Sadržaj pojma te zaboravnosti obujmljuje sve što je u njihovom interesu, da se održe na vlasti. Pravo, država, mir, istina, savjest... su odrednice koje mogu značiti to što znače, ali i ne moraju. Ovisi sve o dnevnoj upotrebi i projekciji moćnih medija (ne kažemo državnih, jer oni nisu država, eventualno osakaćena ruka države čiji korijen nije u glavi, nego u rameu). Svojim mutavim ponavljanjem istog o drugome ubijedit će narod da za sve to što nas je snašlo, snalazi i snaći će – krivi su neovisni.

Za njih je krivica neovisnih medija velika, jer se plač djece čuje do neba. I to ih plaši. Stoga se plač mora ugušiti u srcu, a ne u grlu dok se nebeska omča steže. Naivnost nikada nije pojela svoju djecu za razliku od mnogih znanih i neznanih revolucija.

* * *

Da bi neka istaknuta intelektualna pera subotičkog novinarstva pisali (onako kako pišu) o podizanju spomenika „Ptica slomljenih krila” bilo im je potrebno dosta vremena. Čekali su signal kako bi njihova krila mržnje dobila pravi vjetar. I najveće iznenađenje za mnoge od njih predstavlja govor subotičkog pjesnika Lazara Merkovića kojega su mađarski fašisti „odveli i u Dahau”. Ne mogu oni pojmiti da je žrtva fašizma, Lazar Merković („veliki Hrvat”), održao govor žrtvama komunizma. Uzgred, Lazar Merković je govorio protiv nasilja, a u ime žrtava bez obzira na ideološki predznak s koje strane nasilje dolazi. Nekim subotičkim novinarima bliža je ideja da je zločinac održao govor zločincima. Odatle (valjda) i napomena da je on sada veliki. Možda Merković to i jeste, za razliku od njih, koji su mali od skora... Za ovu prigodu donosimo citat iz „Nedeljne Borbe” od 19-20. studenoga Vladana A. Vasiljevića: „Profesor Tadić i njemu slični sledbenici komunističke ideologije snose dobar deo odgovornosti za preko 200.000 pobijenih nedužnih ljudi u Srbiji 1944. i 1945. godine što je jedino uporedivo sa Čileom”.

Vojislav Sekelj

Novi vjerski list

„Zvonik” u Bačkoj

Nakon godinu dana katolički vjernici ponovno su dobili svoj informativni list na hrvatskom jeziku. Početkom studenoga pojavio se u prodaji prvi broj „Zvonika”, katoličkog lista, koji izdaje Rimokatolički župni ured sv. Roka u Subotici. Odluka da se pokrene ovaj list, koji će izlaziti mjesečno, doneta je na susretu svećenika Hrvata Subotičke biskupije održanom 19. rujna 1994. godine u Baču s motivom da se podvori „svoj narod” i sa željom da se ostvari svećeničko i vjerničko zajedništvo. List će pokrivati teritorij Subotičke biskupije, tj. Bačku.

Uredničko vijeće čine svećenici: **Andrija Kopilović, Marko Vukov, Stjepan Beretić, Josip Pekanović, Marko Forgić, Antun Miloš i Marijan Kovačević**; dok se od laika u njemu nalaze: **Grgo Kujundžić, Josip Anišić, Branko Vaci, Blaženka Piuković, Ivan Piuković i Vesna Ivanković**. Glavni i odgovorni urednik lista je **Andrija Anišić**, župnik u crkvi sv. Roka, a njegov zamjenik je **Franjo Ivanković**, župnik u Somboru, dok list tehnički uređuje **mr. Ervin Čeliković**. „Zvonik” se tiska na 16 stranica u subotičkoj štampariji „Globus” u nakladi od 2.000 primjeraka.

Pažnja čitaocima!

Vreme je i prilika da se Vaša firma preko „Globus” kalendara nađe u svetu biznisa.

Naručite kalendare sa nazivom (Vaše) firme, mali poklon i pažnja godi Vašim poslovnim partnerima.

„GLOBUS” nudi kalendare sa uštampavanjem:

1. Trodelni kalendar
2. 6 devojaka
3. 13 pasa različitih rasa
4. Stoni kalendar sa čestitkom
5. Vizit karte sa kalendarom

Predlog LSV
FEDERALISTIČKA INICIJATIVA

Osnovna polazišta

Državno-pravno: Vojvodina je državno-pravno vezana za Srbiju i Jugoslaviju (ako postoji) i nalazi se u njihovom okviru.

Međunarodno-pravno: Granice se ne mogu menjati silom već sporazumno.

Princip legaliteta: Uvažavati poslednje legalne granice jugoslovenskih republika i pokrajina. Uvažavati činjenicu da su Kosovo i Vojvodina bili činioци jugoslovenske federacije (6 republika i 2 pokrajine). Nasilno izvršeno ukidanje njihovog statusa ne može se smatrati trajnim i definitivnim.

Princip realiteta: Postoji novo stanje, na staro se više ne može, traže se nova rešenja.

Princip mira: Nova rešenja tražiti mirnim putem.

Etičko načelo: Ono što tržiš za sebe, moraš dopustiti i drugom.

Srbija („Sjedinjene države Srbije”): Federalizovati područje Srbije. Predlog mogućih federalnih jedinica: Srbija, Kosovo, Vojvodina, Sandžak. Parlament: dvodomni, sa Većem građana i Većem federalnih jedinica. Federalne jedinice su međusobno ravnopravne (sistem nije asimetričan). Prava koja treba da imaju: kao federalne jedinice u SAD, Nemačkoj ili Kanadi. U pogledu prava i funkcionisanju sistema ne izmišljati ništa novo, primeniti ono što na Zapadu funkcioniše.

Zašto smo za federalizam:

Područje Srbije je faktički složeno (geografski, etnički, ekonomski, istorijski, kulturno) te je policentrični oblik organizovanja prirodna i logična posledica ovakvog stanja. Apsolutni centralizam zasniva se na dominaciji centralne Srbije nad ostalima što nužno zahteva državnu ekonomiju, represivne metode i aparat (sistem) čime se limitira ekonomski i demokratski razvoj samog centra. Svaka jedinica treba da je odgovorna za sopstveni razvoj, što stimuliše lokalne inicijative, a ne da se zasnivana prisvajanju rada i bogatstva drugih, jer to unosi i trajno reprodukuje političku netrpeljivost i parališe ukupni razvoj. Istovremena zajednička odgovornost federalnih jedinica za razvoj šire zajednice i njihovo ravnopravno učešće u poslovima federalne države u najvećoj meri integriše delove u celini, više nego što je slučaj kod regionalizma i autonomija.

(nastavak u sljedećem broju)

ŽIG broj 10.

Izlazi dvotjedno

Adresa uredništva: Subotica, Preradovićeveva 4

Telefon: (024) 30-136

Izdavač: D.O.O. za novinsko-izdavačku delatnost „Új Hét Nap” Lapkiadó Kft.,

Subotica-Szabadka,

Trg Lazara Nešića 1/VI.

Osnivač i glavni i odgovorni urednik:

Vojislav Sekelj

Uredništvo: Lazar Merković, Zlatko Romić,

Dragan Vidaković i Tomislav Žigmanov

Tehnički urednik: Mr arh. Ivan Hegediš

Tisak: „Globus”, Subotica

List je registriran kod Republičkog ministarstva

za informisanje Republike Srbije pod brojem

1620 od 25. travnja 1994. godine

„Žig” izlazi svake druge subote

Žiro račun: Služba za platni promet, Subotica

46600-603-5-3301, „Új Hét Nap” – za „Žig”

In memoriam
DR LÁSZLO REHÁK
1922.-1994.

Veći dio svoga životnog puta, kao i obimnu znanstvenu djelatnost, dr Lászlo Rehák posvijetio je pitanjima položaja i značaja nacionalnih manjina i narodnosti, cijeneći to kao žilu kucavicu Vojvodine. Osjećajući da je nacionalno pitanje bitna komponenta čovjekovog bitisanja, kojem čovječanstvo tijekom XX. stoljeća nije posvijetilo dovoljnu i nužnu pažnju, rekavši jednom prigodom: „Nacija možda nije ništa, ali da je nema čovjek ne bi našao svoju put ka humanijem organiziranju društva i smisao razvoja povijesti.”

Lászlo Rehák rođen je 1922. godine u Mokrinu, školovao se u Kikindi, pravni fakultet upisao je u Subotici, doktorirao je društveno političke nauke 1965. godine na pravnom fakultetu u Novom Sadu. U zvanju izvanrednog profesora Ekonomskog fakulteta u Subotici radi od 1970. god. da bi 1975. postao redovan profesor fakulteta. Od 1980. radi i kao redovni profesor sociologije na Pravnom fakultetu u Novom Sadu. Od 1976. do 1979. je prodekan, a od '79-83. godine je dekan Ekonomskog fakulteta u Subotici.

Iza sebe ostavio je veliki broj znanstvenih radova i nekoliko sveučilišnih udžbenika, a bio je i glavni i odgovorni urednik časopisa „Létünk” od njegova osnutka.

Profesor Lászlo Rehák obavljao je veći broj značajnih i istaknutih političkih funkcija. Nosilac je brojnih društvenih odlikovanja i priznaja najvišeg reda.

Skupština općine Subotica, čiji je odbornik bio, 11. studenoga održala je komemorativnu sjednicu u velikoj vijećnici Gradske kuće. O životu i djelu govorili su Imre Kern, predsjednik Izvršnog vijeća, Stanka Kujundžić potpredsjednik Skupštine, dr. Lászlo Laki i Zoltán Német zamjenik glavnog i odgovornog urednika „Magyar Szóa”.

Dr. Lászlo Rehák sahranjen je na Bajskom groblju 12. studenoga.

Uredništvo programa na srpskom jeziku napada(la) općinsku samoupravu
Uzbuna u Radio Subotici

Upravni odbor Radio Subotice prilikom posljednjeg natječaja za izbor glavnog i odgovornog urednika programa na srpskom jeziku nije preporučio da se izabere niti jedan od prijavljenih kandidata uz obrazloženje da ova ustanova nije izradila svoj prijedlog programske politike, te je osnivač – Skupština općine – primoran izraditi isti, a kada bude gotov, onda će se birati urednik koji će ga prihvatiti.

Ovo je bio dovoljan razlog da ovo uredništvo sazove konferenciju za novinstvo i tom prigodom, zatim na valovima Radio Subotice, baca drvlje i kamenje na općinsku samoupravu. Na konferenciji za tisak nije prezentiran iskristaliziran stav, nego su članovi uredništva pojedinačno priopćavali svoje viđenje situacije, a to se svodi na to da Skupština općine namjerno vrši pritisak na njih jer nisu poslušni, tj. ne žele služiti „nacionalističkoj općinskoj samoupravi”, nego žele ostati nadstranačko, građansko uredništvo, koje daje malo vanjskopolitičkog programa koristeći TANJUGOVE vijesti, a ostalo po svom najboljem ubjedenju. Istaknuli su da jedan od kandidata, njihov kolega i sadašnji v. d. urednika programa na srpskom jeziku gospodin Čedomir Kilibarda nije član niti jedne partije, te je nadstranački opredijeljen i nema razloga da se on ne izabere.

Odbačen je i stav Upravnog odbora prema kojem treba sačekati i kraj sanacionog programa koji je uveden nakon što je finansijska policija naišla na nepravilnosti oko poslovanja s inozemstvom, te je oduzela devizna sredstva u vrijednosti od 55.000 dinara i naložila da se na isti prihod uplate doprinosi od 32.000 dinara. Zamjereno je direktoru Tiberiju Kopiloviću što je nespretno vodio navedeno poslovanje i što nije organizirao devizni prihod, za šta postoje zakonske mogućnosti.

Pale su i teške riječi, prema kojima je ovo perfidan sistem pritiska na srpsko uredništvo i da nijedan balkanski čovjek ne može biti

toliko pokvaren kao europejac, te da su i komunisti bili veći demokrati od ovih lokalnih vlasti. Ovom uredništvu ne preostaje ništa drugo do da se obrati ministarstvima za ljudska prava i za informiranje, ili čak međunarodnoj javnosti. S obzirom na pomanjkanje kadrova bivši glavni urednici koji su napustili uredništvo Miloš Ignjatović („Dnevnik”), Milutin Mitrić („Večernje novosti”) i Slavica Lakićević (TANJUG) – pod geslom: sve je jasno – na licu mjesta su obećali da će besplatno pomagati kolege koji se bore sa samoupravom, a koji se protivstavljaju organima vlasti i žele od Srba napraviti manjinu.

Nakon svega ovoga 15. studenoga je održan zbor radnih ljudi Radio Subotice na kojemu su nazočni bili József Kasza, predsjednik SO, Imre Kern, predsjednik IO i Milenko Smiljanić, predsjednik Općinskog sindikalnog vijeća. Uredništvo je snizilo ton, mada je bilo i žučnih trenutaka, te su se protivstavljene strane složile da je izrada programske politike zajednička zadaća i isti će naravno garantirati upravo takav nadstranački program o kojemu govore članovi uredništva programa na srpskom jeziku, ali se nisu uvijek toga i pridržavali. Nema nikakvih prepreka ni da se utvrde odnosi na planu financiranja i samofinanciranja ovog programa, te da se regulira položaj zaposlenih. Napose, radio je ustanova od posebnog značaja za Suboticu, a uredništvo se izjasnilo (sem nekolicine), da ne želi mijenjati osnivača i ostaje van sistema RTS. Uz suradnju sindikata utvrdit će se i mjerila za isplatu.

Prema izjavi Józsefa Kasze nema nikakvih prepreka da se češće kontaktira i da se riješe svi nagomilani problemi kojima nije kumovao sadašnji (razmjerno novi) osnivač. Jedino ne dolaze u obzir metode prijetnje.

Postavlja se pitanje nije li se mogla izbjeći ova nepotrebna halabuka?

István Valihora

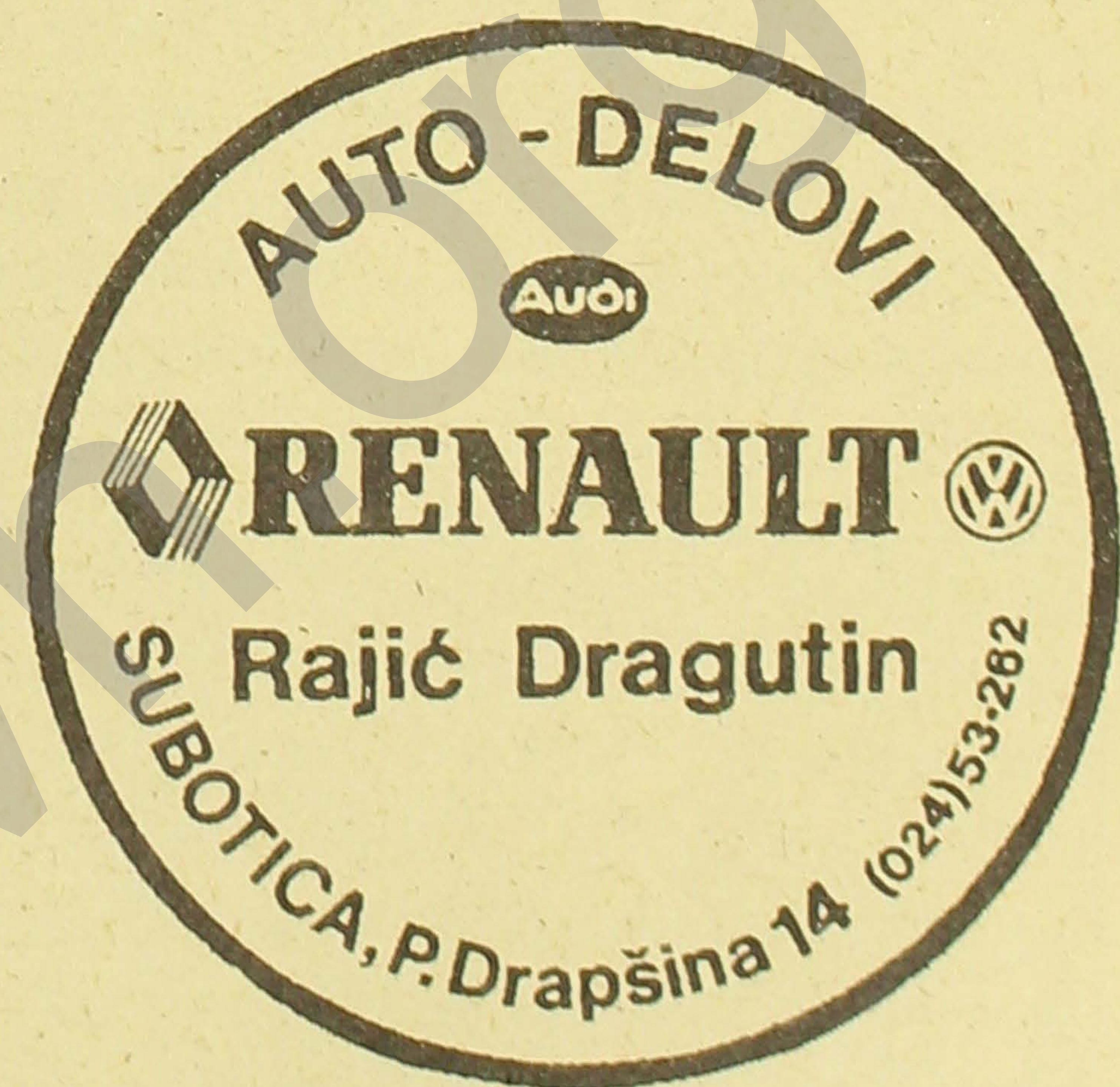
Vedra pustoš

Parola „drž'te se” u našem slučaju podsjeća na autobus bez sjedala i rukohvata koji naglo koči. U svakom slučaju, godi uhu, ali što to vrijedi kad je prioritet između „Hamleta ili omleta” prepušten onom drugom. Dakle, da bismo izbjegli revoluciju stomaka čiji je prvi korak restrikcija svih ostalih sivih ćelija u sebičnom cilju zadovoljenja vlastita cilja, moramo doći do elektronskog mozga koji takvih problema nema. „Od hiljadu lepih reči lepše je jedno dobro delo” riječi su jedne (ovih dana) vrlo popularne spisateljice. Entuzijazam, sam po sebi, lijepa je osobina, ali je nedovoljan u eri kada djelovanje ljudskog faktora u velikoj mjeri određuje brzina i razvijenost stroja. Bez njega, eto nas na „buvlja-

ku” u ulozi dilera, preprodavača benzina, donjeg rublja... ili k'o kelnera u nekom kafiću. Ili: u vrtlogu života, kod nas zvani cirkus, u ulozi koju smo si sposobni obezbijediti. Pretplata naših čitatelja već je odavno utopljena, a za novu neće biti dostatno ni pranje čaša.

Ipak, kod nas i dalje vlada vedra večer jer vjerujemo u snagu lijepih riječi, napose ako je potkrijepljena zveckanjem krajeare u šeširu. Na kraju, zahvaljujemo se vlasnicima kompjutera, diktafona i ostalih pomagala što su nam ih bez nadoknade ustupali. Samo, onako, bez najave i kucanja... Ko kadgod po salašima. Caru carevo – ne sporimo, možda samo način ne razumijemo.

Zlatko Romić

Drugi pišu:

Izaslanstvo DSHV u Hrvatskom saboru

Recipročno rješenje manjinskog pitanja

Zagreb – Izaslanstvo DSHV, na čelu s predsjednikom **Belom Tonkovićem**, posjetilo je jučer Sabor Republike Hrvatske. Vojvodanske Hrvate je primilo saborsko izaslanstvo na čelu s predsjednikom **dr. Nedjeljkom Mihanovićem** i predsjednicom Županijskog doma **prof. dr. Katicom Ivanišević**. Kasnije je izaslanstvo Hrvata iz Vojvodine razgovaralo i s predstavnicima hrvatskih parlamentarnih stranaka.

Za vrijeme susreta s Mihanovićem, gospodom Ivanišević i drugima, Bela Tonković je istaknuo da hrvatski Sabor smatraju svojim, jer je to sabor njihova naroda.

– Tragični događaji udaljili su nas od vlastitog naroda i države – napomenuo je Tonković, podsjetivši da je Srijem prije Drugog svjetskog rata pripadao Hrvatskoj.

Tonković je kazao da ih u SRJ ne priznaju nacionalnom manjinom, na djelu su i oblici državnog terora prema Hrvatima, pa se oni iseljavaju.

Članovi izaslanstva iz Vojvodine napominjali su da Hrvati žele ostati na svojim vijekovnim prostorima. Posljednjih godina otišlo je najviše mladih, koji nisu htjeli u agresorski rat. Tonković procjenjuje da je Vojvodinu napustilo 30.000 Hrvata, a oko 12.000 Beograd i južnu Srbiju. Vrlo srdačan bio je i susret s predstavnicima parlamentarnih stranaka na kojem su prisustvovali **Drago Krpina**, **mr. Ivo Škrabalo**, **Jozo Radoš**, **Slavko Degoricija**, **dr. Savka Dapčević – Kučar**, **Anto Đapić**, **dr. Ante Kutle**, **Mirko Mađor**, **Rade Jovičić** i **Valentin Puževski**.

Uz Tonkovića u izaslanstvu vojvođanskih Hrvata bili su: **Stanka Kujundžić**, **Lazo Vojnić Hajduk**, **dr. Zvonimir Nežić**, **Branko Melvinger**, **Zdenko Bundić**, **Ivan Čović**, **Stipan Knezi**, **Miroljub Milodanović**, **Antun Skenderović** i **Josip Gabrić**.

„Večernji list”, 9. studenoga 1994.

Sjednica OO Saveza sindikata radnika u građevinarstvu

Alarmantno u građevinarstvu

U srijedu je 9. studenoga održana proširena sjednica OO Saveza sindikata radnika u građevinarstvu, industriji građevnog materijala i radnika u projektnim organizacijama, na kojemu su bili nazočni **g. Branko Popović**, republički predsjednik ovog granskog sindikata, **g. Stevan Aladić**, pokrajinski predsjednik istog i **Milenko Smiljanić**, predsjednik Općinskog vijeća Saveza sindikata, na kojoj se analizirao materijalni položaj radnika u ovim privrednim granama, te problematika u svezi primjena zakonske regulative u ovoj oblasti.

Uvodničar, **g. Aladić**, iscrpnim je statističkim pokazateljima upoznao širu javnost o težini situacije u kojoj se našlo građevinarstvo u zadnje vrijeme opominjući da „Tokom zime 80% građevinskih firmi neće moći obezbediti egzistenciju svojim radnicima u vidu propisane visine zagarantovanog ličnog dohotka u visini od 60 dinara”, te apelirao na brzu reakciju najodgovornijih u društvu da bi se moglo u građevinarstvu „očuvati i ljude i kapacitete”. Raspravljajući, **g. Smiljanić** je ukazao na nužnost jačeg i kvalitetnijeg sindikalnog organiziranja kako bi se „argumentirano ušlo u dijalog sa vlašću” i da se na taj način radnici izbore za svoja prava.

Republički predsjednik ovoga granskog sindikata je u svojem izlaganju ukazao na niz velikih poteškoća u građevinarstvu: više od 50% radnika od ukupno 230 000 se nalazi na prinudnom odmoru; od 100 dinara poslova 80 dinara se daje privatnim firmama koje rade na mafijaški način; na jedan dinar, koji organizacija izdvaja za plaće mora izdvojiti još 1,30-2,50 dinara koji daje državi u obliku doprinosa i pristojbi, te iznio generalnu ocjenu da država, bar što se ovog segmenta tiče, pravno ne funkcioniše. Također je, kao primjer, izdvojio i subotički „Integral” koji je, kako je rekao, uništio nekoliko ljudi zbog nepostojanja pravne države. Na kraju se založio za hitno rješavanje svih problema u dogovoru s republičkom Vladom kako bi se sačuvalo zdravo jezgro srpske građevne industrije.

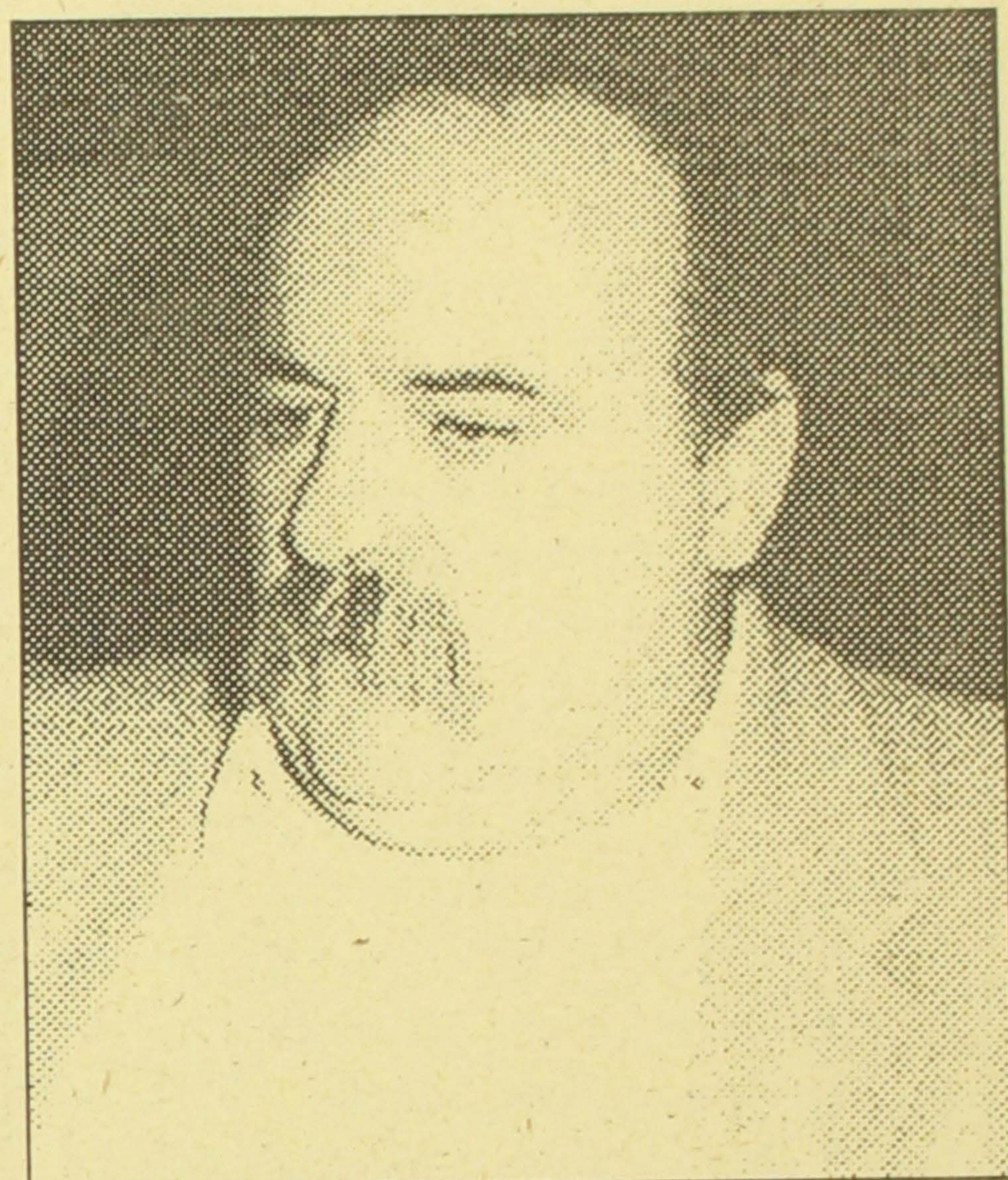
(t. ž.)

József Kasza po povratku iz SAD održao konferenciju za novinstvo

Dragocjeno iskustvo

Na tribini koju je 10. studenoga u svečanoj sali Otvorenog univerziteta organizirao SVM kao gost pojavio se gradonačelnik Subotice **József Kasza** koji je okupljenima govorio o svom nedavnom jednomjesečnom boravku u SAD. Pred početak tribine minutom šutnje odana je počast **dr. Lászlu Reháku**, odborniku u Skupštini općine i jednom od osnivača SVM.

Boraveći u SAD na poziv vlade gospodin Kasza se susreo sa stotinjak političara, gospodarstvenika, kulturnih djelatnika, kao i s predstavnicima srpske i mađarske zajednice. Razgovori koje je tijekom boravka vodio bili su posvećeni političkim (prije svega međunarodnim) pitanjima, o poljoprivredi i zaštiti čovjekove sredine. Najveću pozornost izazvalo je pitanje glede mađarske nacionalne zajednice u Vojvodini. Stav SAD je da je autonomija Madara unutrašnje pitanje države. Što se srpske i mađarske zajednice u

József Kasza

SAD tiče, zajedničko im je da su i jedni i drugi loše obaviješteni. Možda jedini neugodan trenutak gradonačelnik je doživio kod našeg konzula **Dušana Paunovića** s kojim je pričao (iako je imao zakazan sastanak) – pred vratima!

Govoreći o poljoprivredi gospodin Kasza je iznio svoje dojmove o razvijenosti te grane privrede u SAD, podastirući primjerima ogromnu razliku u odnosu na nas. U pogledu očuvanja životnog okoliša gradonačelnik je rekao da je SAD bremenita tim problemom, napose u velikim gradovima, ali da se tom pitanju i poklanja mnogo pažnje i na taj način što su kazne i za najsitnije prekršaje ogromne. Gospođa **Eszter Fenyvesi** i Katolički univerzitet u Washingtonu predstavljaju buduće sugovornike oko restauracije subotičke sinagoge, jer su predstavnici Svjetske židovske zajednice u New Yorku otkazali ranije dogovoren susret. Gospodin Kasza je istaknuo da on ima „rezervnu državu”, jer je u dva grada izabran za počasnog građanina.

Na kraju je bilo riječi o problemima oko nedavno podignutog spomenika „Ptica slomljenih krila”, kao i o napadima na gradonačelnika od strane pojedinih članova DZVM. József Kasza je odbacio sve optužbe na vlastiti račun i „vratilo loptu” tako što je predbacio DZVM-u „odličnu suradnju” sa SPS.

(z. r.)

Subotička promocija knjiga Mirjane Marković ODGOVORI NA NOĆ I DAN

U organizaciji OO Savezna stanke Jugoslavena na Otvorenom sveučilištu u Subotici održana je promocija knjiga **prof. dr. Mirjane Marković** „Odgovor” i „Noć i dan” na kojoj su govorili gđa **Slavica Lakićević**, **g. Čedomir Kilibarda**, novnari iz Subotice i gđa **Ljiljana Janačković** u ime nakladnika.

Knjiga „Noć i dan”, je inače na ovogodišnjem sajmu knjiga proglašena za izdvački pothvat godine, zbirka je dnevničkih bilješki koju je autorica više od jedne godine objavljivala u beogradskoj „Dugi”. Druga knjiga, „Odgovor”, u sebi je sakupila sve važnije interviewe supruge predsjednika Miloševića koje je davala domaćim i inozemnim listovima i TV postajama u vremenskom periodu od kraja '88. do proljeća ove godine. Problemska sadržina obiju knjiga je raznovrsna, od opisa intimnog obiteljskog života, preko analize političkih prilika, do promišljanja i nagovještaja epohalnih promjena koje će nas zadesiti u sljedećem stoljeću „kada će ženski, degradirani spol otkriti svoju zrelost, u kojem će žene odlučivati o svim relevantnim stvarima”.

(t. ž.)

Odbor za podizanje spomenika „Njihovoj vernosti” prestaje s radom Do sljedeće prilike

Na konferenciji za novinstvo, upriličenoj 8. studenoga, Miklós Olajos Nagy, predsjednik Odbora za podizanje spomenika poginulim Subotičanima u ratu od 1991. do 1993., zahvaljujući se donatorima i građanima na pomoći, izjavio je da fond koji je u tu svrhu formiran više ne postoji, a da Odbor prestaje s radom.

Javnosti je predočeno da je u akciji dragovoljnih priloga sakupljeno 22.780,40, a da su troškovi oko podizanja spomenika ispred negdašnjeg kina „Jadran” iznosili 19.613,88 dinara. Preostali dio novca u iznosu od 3.166,55 prebačen je na fond namijenjen obiteljima poginulih sugrađana. Sve ovo ispitao je Nadzorni odbor na čelu s Imreom Kovácsom na posljednjem sastanku Odbora.

Olajos, kao predsjednik Odbora, iznio je na konferenciji i niz prijedloga i zapažanja. Tako će njegovi članovi uputiti prijedlog općinskim vlastima da se OŠ „Kizur István” dodijeli „patronat” nad ovim spomenikom, a da se svakog 10. listopada pred spomenikom održi komemorativni skup u znak obilježavanja borbe protiv fašizma, kao i da se neke subotičke ulice preimenuju imenima poginulih Subo-

tičana ili da bar jedna ulica nosi njihov skupni naziv. Odbor će tajkoder predložiti da Savo Halugin, autor spomenika, dobije najviše priznanje Kulturno-prosvjetne zajednice, jer se radi o „umetniku svetskog formata”, ali i o umjetniku koji „nije sakrio glavu u pesak”.

Od formiranja Odbora (u veljači) pa do danas bilo je otpora od strane općinskih vlasti, napose oko dva nedavno podignuta spomenika. Za spomenik „Njihovoj vernosti” Olajos je istaknuo da je općinskim vlastima poslužio kao „balans” za postavljenje „Ptice slomljenih krila”. Međutim, stav je Odbora, da oni „neće trgovati mrtvima”, jer, dok se kod prvog radi o poginulima protiv „povampirenog ustaštva Tudmanove Hrvatske”, drugi predstavlja poklonjenje poraženima snagama fašističkog okupatorskog režima nakon Drugog svjetskog rata.

Konačni sud prepuštaju znanstvenicima i povijesti, jer je Odbor „vanstranačko telo bez ideoloških opredeljenja”. Do toga suda „mladost treba da se nadahnjuje primerima ljudi koji su do juče bili sa nama, a koji su poginuli protiv fašizma” – istaknuo je Olajos. (z. r.)

Tribina SSJ Zašto jugoslavenska ljevica

U organizaciji Savezne stranke Jugoslovena, koja je pored još 22 stranke lijeve orijentacije članica političke asocijacije Jugoslavenska udružena ljevica (JUL) 16. je studenoga održana tribina „Zašto jugoslavenska ljevica?” na kojoj su govorili g. Stane Žitnik, predsjednik OO SSJ, g. Nenad Đorđević, predsjednik JUL-a, dr. Mirjana Marković, članica SK-PJ i Slobodan Panov, glasnogovornik JUL-a. Na ovome, inače dobro posjećenom skupu, bili su nazočni gotovo svi vidljivi subotički članovi SPS (Božinović, Prčić, Stipanović...) iako ova stranka nije članica ove asocijacije.

G. Stane Žitnik pojasnio je motive ulaska SSJ u JUL: „Znali smo od osnivanja da SSJ nije jedini zastupnik ideje Jugoslavije, pa se zato ukazala potreba za širim političkim povezivanjem na toj ideji. Našli smo se u JUL-u iz dva razloga: Prvi je Jugoslavija, a drugi je otpor prema velikim silama. JUL je danas jedina politička organizacija koja se bori za Jugoslaviju. Članovi SSJ ovim činom dobijaju saveznika sa glavnim ciljem – Jugoslavija.” O gospodarskom programu ovoga pokreta govorio je njegov predsjednik g. Đorđević koji je između ostalog rekao: „Naše opredeljenje ima za cilj da utičemo na razvoj institucionalnih oblika ekonomske sfere društva. Mi smo se opredelili za poresku politiku niskih poreskih stopa. Društvena svojina treba da se transformiše u državnu kako bi se očuvala od erozije. Teret jeftine hrane ne treba da snose proizvođači već celo društvo”. Sljedeći govornik, g. Panov, ukazao je na konfuziju vrijednosti u društvu u kojem je po njemu, nauka zamijenjena sujeverjem, umjetnost kičom, patriotizam nacionalizmom, ... „Ali” istaknuo je Panov, „Ovo plodno tle gde se sada nalazim daju mi nadu da će sile ljudskosti pobediti”.

Gospoda Marković je na pitanje naziva i same tribine „Zašto jugoslavenska ljevica?” dala odgovor da je ljevica potrebna stoga što su na ljevici situirane ideja slobode i ravnopravnosti, koje će usprkos otporu desničara pobijediti. No, da bi to ostvarila ljevica mora pretrpjeti „reformu i kada je u pitanju teorija i organizacija i ljudi. „Ljevica 1994. mora za svoju osnovu da uzme sve što je oslobodilačko koje je nastalo u filozofiji, nauci, pa čak i u religiji. Podele u sadašnjem vremenu na socijal- demokrate, socijaliste i komuniste treba da ostane iza nas, kako bi se objedinilo sve što je levo. A ljudi koji zastupaju leve ideje treba da budu hrabri”. Budući je na političkoj sceni Jugoslavije bilo mnogo partija lijeve orijentacije, logično je bilo njihovo povezivanje u jednu snažnu organizaciju koja će se boriti za interes svakog pojedinca. Ljevica je jedina garancija da se jugoslavenski narodi objedine na ravnopravnim osnovama bez obzira na oblik povezivanja, kako bi obezbijedili izgubljeni ekonomski i kulturni prosperitet, rekla je na kraju dr. Marković.

Tribina je okončana nakon nekoliko postavljenih pitanja od strane promatrača. (t. ž.)

Saopštenje LSV

Borba protiv „Borbe”

Opaki naum za oduzimanje savesti

Nacional-socijalističke okupacione vlasti Slobodana Miloševića, njihovi fašistički pomagači i kamarila domaćih izdajnika kao jedan od najnovijih poteza u uništenju svega civilizovanog, smislenog i progresivnog na istočnoj strani bivše Jugoslavije, pokušavaju da ukinu svojim hajdučkim marifetlucima i jedan od poslednjih tragova života na ovim prostorima, list „Borbu”. Ukoliko ovaj pakleni plan protiv zdravog uspe, biće ostvaren opaki naum da se kompletni informativni prostor i definitivno oduzme savesti i poštenju i prepusti na isključivu upotrebu potkupljenim harambašinih telalima. Odbrana lista „Borba” nije pitanje samo jednog dnevnog lista, nego elementarnog prava na slobodnu reč. A ako prestane svaki oblik slobodnog govora ne treba se čuditi i sredstvima koja će onda stupiti na scenu. Ko ne sluša pesmu, slušaće oluju, ko ne sluša reči, slušaće rafale. Pa ko šta voli.

Širi se akcija restrikcije prema nerezimskim medijima

Informativni mrak Srbije i Vojvodine

Povodom kampanje režima oko uništenja lista „Borba”, skrećemo pažnju javnosti na glavni cilj režima, a to je zabrana rada svim nerezimskim medijima koji imaju uticaj u lokalnim okvirima a manje su poznati u široj javnosti. Da je to tačno vidi se u slučaju subotičkog lista „Žig” kome preči zabrana rada od strane načelnika tzv. Svernobackog okruga druga Božinovića a to pod izgovorom raspirivanja međunacionalne mržnje(??), širenja lažnih informacija itd. a sve to na osnovu izveštaja o podizanju spomenika streljanima 1944. godine na subotičkom groblju. Takođe, kao vid pritiska karakterističan je i slučaj novinara lista „Nezavisni” Pavla Maleševa koji je 15. novembra pretučen u zgradi lista „Dnevnik” gde je bio pozvan da prisustvuje proslavi jubileja izdavačke kuće.

Pozivamo sve slobodoumne snage da odlučno stanu u odbranu svih nezavisnih medija jer uskoro možemo očekivati slične nartaje sa izmišljenim razlozima i u drugim sredinama, a sve sa ciljem spuštanja potpunog informativnog mraka na Srbiju i Vojvodinu. Novi Sad, 17. novembra 1994.

Servis bele tehnike **FREON** ❄️❄️
024 52 918
v. Gabrić Grgo
Nikola Kujundžić 10
stan: Pazinska 11 (22 455)
Subotica

Mirjana Marković, prva dama Srbije JUL (JOŠ) NIJE OPORBA

• Ne bih mogla da Vam komentarišem neku pojedinost, jer jednostavno prvi put čujem da su Hrvati u nekim pravima uskraćeni. • Kada je reč o Gazimestanu to što je moj muž rekao da oružani ratovi nisu isključeni, mislio je na planetu. • Ja, kao autor knjige, se valjda radujem što je bilo više pohvala nego kritike. Zašto bih ja zbog toga trebalo da budem uznemirena?

U organizaciji Općinskog odbora Savezne stranke Jugoslavena zainteresiranim Subotičanima se 16. studenoga na dva skupa predstavila dr. Mirjana Marković. Na prvom su predstavljene njene knjige „Odgovor” i „Noć i dan”, a na drugom pokušaj odgovora na pitanje „Zašto jugoslovenska levica?”, gdje su u osnovnim crtama izložena stajališta političara lijeve orijentacije. Medijski, zbog svojih knjiga u izdanju beogradskog BMG-a, već dulje vrijeme u „gro planu” i kao spisateljica, profesor sociologije, jedan od ideologa JUL-a (Jugoslovenska udružena levica) i kao supruga predsjednika Slobodana Miloševića predstavlja više nego zanimljivog sugovornika. Njen „Dnevnik” u beogradskoj „Dugi” poslužio je kao materijal za objavljivanje knjige „Noć i dan”, ali i kao tema napisa u novinama, osobito s oporbenim stavom spram aktualnog režima. Prema vlastitim riječima JUL još nije jasno definirao svoj stav spram partije na vlasti, jer su se tek formirali. Razgovor za ovaj broj „Žiga” vođen je u općinskim prostorijama SPS-a, čiji je dr. Mira Marković bila gost nakon druge tribine.

Govorite da je za ostvarenje sna o Jugoslaviji bez republičkih granica potrebno mijenjati ljude, prije svega one koji su u poziciji da odlučuju. Mislite li tu i na čelne ljude iz redova partije na vlasti?

M. M.: Ne. Uopšte u tim kategorijama ne bih mogla da razgovaram. Kada sam o tome govorila, mislila sam na one ljude koji su u vrhu Jugoslavije 1989, '90. i '91. odlučivale o njenoj sudbini.

Ali, ti ljudi su uglavnom i promijenjeni.

M. M.: Ako su promenjeni, posledice odluka koje su onda donosili su, nažalost, iste.

Nisu li ipak oni koji se nalaze na vlasti u poziciji mijenjati te posljedice?

M. M.: Nadam se da jesu.

Bez podataka i činjenica

U posljednjem broju „Duge” napisali ste da se zemlje bivšeg istočnog bloka nalaze u procesu tranzicije. Činjenica je da se i mi naneki način nalazimo u tom procesu. Je li put kojim idemo nov i sagledavate li mu cilj?

M. M.: To sam mnogo puta napisala u obe svoje knjige, ako ste imali prilike pročitati ih. Rekla sam da je to put koji je stari. I kad je reč o društvu kao celini i kad je reč o pojedinih sferama društva. Ja lično se zalažem za novi put. Novi put bi trebalo da se zasniva, po mom mišljenju, na objedinjenim pozitivnim iskustvima socijalističkog i građanskog društva. Objedinjena na ta pozitivna iskustva i kad je reč o praksi i kad je reč o teoriji koja su nastala u tim društvima trebalo bi da rezultira jednim novim društvom i jednim novim dobom.

Govorili ste i o polarizaciji između obespravljenih građana i moćnicima kojih danas u zemlji ima mnogo. U koju od te dvije polarizirane kategorije ubrajate sebe?

M. M.: Prvo da vam objasnim. Kad sam rekla da je na sceni velika socijalna i ekonomska polarizacija, onda sam mislila na to da se ona ne može izbeći u društvu koje se zasniva na kapitalizmu. Svako društvo koje je zasnovano na kapitalnom odnosu se deli na siromašne i bogate, i na moćne i bespomoćne. Oni koji su siromašni po pravilu su i ekonomski i politički bespomoćni, a oni koji su bogati

po pravilu su i ekonomski i politički moćni. To je zakon koji važi za svako kapitalističko i građansko društvo. Ono kapitalističko društvo koje je siromašno i nerazvijeno tu polarizaciju ima jače izraženu. Ja vam govorim o tim kategorijama kao sociolog i kao intelektualka i nemojte takvim pitanjem degradirati naš razgovor.

Dr Mirjana Marković: „Spadam u onaj redak broj Jugoslavena koji je '90. upozoravao da će se Jugoslavija raspasti”.

Što onda za Vas znači sintagma „ravnopravni građani” u okviru Jugoslavije za kakvu se zalažete?

M. M.: Ravnopravni: u ekonomiji, znanju, obrazovanju, lečenju, radu... U svemu, što obuhvata ljudski život. Pazite, ravnopravni, a ne jednaki. Ja sam protiv jednakosti.

U Subotici i Vojvodini postoji čitava jedna grupa nacionalno neravnopravnih građana. Mislite tu prvenstveno na Hrvate. Činjenica je da Slovaci, Mađari, Rumunji, Rusini i ostali narodi koji žive u Vojvodini imaju čitav niz ranije stečenih pogodnosti. Odnosi se to na informativne emisije, obrazovanje, kulturu,... koje im je sistem obezbijedio. Nalazim li u Vama istomišljenika, što se ovog pitanja tiče?

M. M.: Meni je teško to da komentarišem jer ne znam činjenice. Ali, moj načelni stav je da svi ljudi koji žive u jednoj državi treba da su međusobno ravnopravni, bez obzira na to da li su većina ili manjina.

Dakle, Vi ćete se založiti za dovođenje ovih građana u ravnopravan status, glede ovog pitanja?

M. M.: Ne bih mogla da kažem šta su to sve neophodni uslovi koji bi njihov život činili ravnopravnim. Morala bih da imam pregled podataka o stanju u kojem žive itd. Ali u načelu, s obzirom da u Srbiji otprilike 30% stanovništva nisu Srbi, mislim da tih 30% stanovništva, bez obzira da li su Hrvati, ili su Slovaci, ili Muslimani, ili su Albanci, itd. trebaju da imaju ista prava kao i svi.

Konkretno, činjenice su drugačije.

M. M.: Ne bih mogla da vam komentarišem neku pojedinost, jer jednostavno prvi put čujem da su oni u nekim pravima uskraćeni. Verujem vam kad to kažete. Nemam razloga da vam ne verujem, ali sama, kažem vam, prvi put čujem o tome. Prema tome, ne mogu da vam kažem ništa bliže osim iskrene i duboke ubedenosti da svaki čovek koji živi u nekoj zemlji treba da je ravnopravan sa svim drugim ljudima koji tamo žive.

Za Jugoslaviju – protiv rata

Imate li možda informacija o tome koliko su ideje JUL-a uhvatile korijena u ostalim državama bivše Jugoslavije i koliko je realna uspostava Jugoslavije bez republičkih granica?

M. M.: Ja više govorim o svojim prognozama i o svojim željama. Manje o realnosti koja nam je tu na domak ruke. Ali se nadam da će se jugoslovenski narodi vrlo brzo otrezniti od nacionalizma koji ih je potpuno obuzeo i koji ih izdvaja iz sveta i vremena.

Željom da se stvori stara Jugoslavija Vi brišete neke novouspostavljene granice, a to su i RS i RSK za koju se donedavno i zvanična politika Srbije itekako zalagala. U slučaju da pobijedi Vaša ideja kako ćete objasniti ljudima u jednoj zajedničkoj državi žrtve koje su podnijeli u ovom ratu?

M. M.: Ja nemam potrebe da objašnjavam razloge za te žrtve. Ja ih na rat nisam potakla. Spadam u onaj redak broj Jugoslavena koji je upozoravao devedesete godine da će do rascepa doći, da će se Jugoslavija raspasti. Kad sam o tome govorila svi su to ignorisali. I ja sada imam pravo da očekujem da će obrazloženje za žrtve dati oni koji su ljude na te žrtve podstakli. Spadam u one koji su bili za Jugoslaviju, protiv rata, za zajednički život i ostajem pri tim svojim opredeljenjima uverena da će se ta moja opredeljenja realizovati u nekoj budućnosti.

Nalazite li da je i rukovodeća struktura ove države, tj. stranka koja je dobila na

SALON CVEĆA
ORCHIDEA
VIRÁGSZALON
AKO SUBOTICA
Kovčardes. put 3. Tel. (024) 91-828 Szabó Erzsébet

izborima dobrim dijelom i sama odgovorna za ovo što nam se dogodilo?

M. M.: Pa vi ste čuli šta sam sad rekla u sali. Ja mislim da su svi jugoslovenski narodi, ipak, podjednako odgovorni za raspad Jugoslavije, a da su najodgovorniji nacionalistički lideri i nacionalistički ideolozi u svim jugoslovenskim narodima.

Krivo protumačene izjave

Vaš je muž na Gazimestanu izjavio da ni mogućnost oružanih sukoba nije isključena, da Srbija ne ume da radi, ali ume da ratuje; da mu je Šešelj najomiljeniji oporbeni političar što se dosljednosti tiče, da pod sankcijama možemo izdržati tisuću godina, ... Jeste li mu Vi, s obzirom na drugačiji stav, rekli nešto nakon ovih izjava?

M. M.: Prvo, pola od tih izjava nije dao.

Neke od njih čuo sam i vidio na televiziji.

M. M.: Mogu da vam kažem da su te izjave ili loše protumačene, ili ih jednostavno nije izgovorio. Kad je reč o Gazimestanu, to što je rekao da oružani ratovi nisu isključeni mislio je na našu planetu. To je bio jedan govor u kome je on dao jednu analizu civilizacijskog stanja u našem dobu, epohi, itd. Uopšte se ta rečenica nije odnosila na nas. Ja to pouzdano znam. A što se tiče njegove rečenice o Šešelju, ta rečenica doslovce glasi ovako: da mu je, on mu daje izvesnu podršku u pogledu njegove dosljednosti za ideje za koje se zalaže, a ne zato što on deli sa njim te ideje. Ta rečenica je jako zloupotrebljena i od pozicije i od opozicije. I mnogo je nesporedno zbog toga izašlo. Međutim, radi se o tome da je on među liderima izdvojio jednu opozicionu partiju ne zbog toga što se slaže sa njegovim idejama, nego zbog toga što ga je prosto istakao kao čoveka koji ostaje pri svojoj ideji, bez obzira kakva je. Znači, tu nema ni jedna trunka saglasnosti sa njegovim političkim i ostalim stavovima. To je naprosto zloupotrebjeno.

Ali se dugo i često provlače kroz novine.

M. M.: To je obično u politici. Zloupotrebljavali su se i teoretičari koji su za sobom ostavili čitave tomove pisanih knjiga, pa se onda iz tog opusa izdvoji jedna rečenica, ili jedna stranica, pa se onda često zloupotrebljava vrlo zlonamerno, konzervativno i na razne načine i događaje.

Smatrate li da pored Šešelja postoje isto tako izuzetno dosljedni političari, bez obzira na orijentaciju?

M. M.: Doslednost baš ne krase naročito opoziciju.

Zašto JUL malo radi na drugačijim oblicima ostvarivanja svog programa kao što su šire sindikalno povezivanje, štrajkovi, ... Ne čini li Vam se da je JUL ipak samo jedna garnitura „salonskih političara“ bez stvarne moći, a možda i želje da sprovede ono za što se na riječima zalaže?

M. M.: JUL je tek startovao. Pa nema ni tri meseca kako je ta asocijacija levih partija formirana. Mi još nismo konstituisali rukovodstvo, još nismo konstituisali ni Glavni odbor, ni Izvršni odbor. Tek smo na samom startu.

Svojinski odnosi i šetnja u parku

Vaša knjiga je na ovogodišnjem sajmu proglašena izdavačkin pothvatom godine,

promociju prate tv-kamere, a na skupovima same riječi pohvale. Ne plašite li se toga?

M. M.: Prvo, za izdavački poduhvat godine ja mislim da je šest izdavačkih kuća iz Beograda dobilo nagradu, ili je šest knjiga proglašeno za izdavački poduhvat godine. Moja je jedna od tih šest. Pažnju javnosti je najviše privukla moja knjiga. A što se tiče vašeg pitanja da li se plašim time što sam izazvala veliku pažnju svojom knjigom mogu da vam kažem da se ne plašim. I nemam zašto da se plašim.

Ne plašite li se toga da na Vašim promocijama od strane akademika, književnika, profesora ili novinara nema ni jedne riječi negativne kritike?

M. M.: Pa zar niste čitali „Borbu“. Svi predstavnici štampe su na promociji mojih knjiga. Niko nije apstinirao. Naprotiv. A tačno je da je bilo više pohvala nego kritika. Međutim, ja kao autor se valjda radujem što je bilo više pohvala nego kritika. Zašto bih ja zbog toga trebala da budem uznemirena? Znači, ja nikad nisam čula da neko predstavlja neku knjigu, pa onda o njoj loše govori.

U pravu ste. Međutim, ne čini li Vam se odveć patetičnim pridavanje pozornosti marginalnim stvarima kao što je pokvarena šetnja u parku zbog neobjavljene kiše u Zagrebu na metereološkoj prognozi, cvrčanju cvrčka u vrtu svoje bake ili opis rođendanske noći Vašeg sina? Ili su to možda metafore koji mnogi, pa ni ja, ne prepoznaju kao bitne čak ni u žanru dnevnika, osobito ako se u obzir uzme vrijeme i mjesto s kog dolazi?

M. M.: Ne samo što su metafore, nego i da nisu to je jednostavno način na koji ja doživljam svoj dan, svoj život. Kada ne bi bilo tog individualnog, ličnog onda to ne bi bio moj dnevnik. Onda bi to bili politički eseji koji možda ne bi bili vredni pažnje. Ali ja sam pisala i lični dnevnik. U taj dnevnik spadaju i svojinski odnosi i šetnja u parku; spada moje doživljavanje drugarstva i moje doživljavanje parlamentarizma. Spada moj doživljaj jutra i vetra i moj doživljaj rata. Sve to predstavlja život u kojem se ja nalazim. I to je moj život i život moje zemlje i celina tog doživljaja je moj dnevnik. Tako se pišu dnevnici ili ga ja bar tako pišem.

U kojoj mjeri sebe i Vašu udruženu ljevicu smatrate oporbenom u odnosu na aktualan režim i partiju na vlasti?

M. M.: Pitanje identiteta jugoslovenske levice još nije definisano. Ja sam vam i na prethodno pitanje odgovorila da je to zajednica 23 partije koje su tek potpisale sporazum o svom zajedničkom političkom delovanju. Između ostalog, nismo doneli ni program, ni definisali osnovna politička opredeljenja, nismo ni rukovodstvo formirali. Pošto budemo svoju platformu obnarodovali, i pošto budemo izašli sa političkim programom i planom političkih aktivnosti mi ćemo moći da procenimo u kojoj smo meri opoziciona partija. I da li smo opozicija. A sebe doživljam kao angažovanog profesora univerziteta i levičarski opredeljenog čoveka.

Zlatko Romić

Iz zemljopisa Jel stvarno Subotica na Balkanu?

Često se mož čuti od naših sugradana kako smo, eto, svi mi Balkanci, kako je to balkanska sudbina od koje se ne mož pobignit. Isto se to mož čut na radiju i pročitati u novinama. Spomenimo samo „Subotičke novine“, koje su nedavno u Subotici zabilježile praznik osnivanja najstarijeg zabavišta na Balkanu starog podrug vika, i „Žig“ koji kaže da je Ivan Sarić poletio „prvi u tadašnjoj Mađarskoj i na Balkanu“ (u oba ova slučaja je jedino tačno i precizno: u Austro-Ugarskoj).

No, jel stvarno Subotica na Balkanu?

Svi koji imaju elementarna znanja iz zemljopisa znadu da su siverna granica Balkanskog poluostrva Dunav i Sava, dok se zapadne granice ovog poluotoka različito svaćaju (Una, Kupa, Krka itd.) te da je poluostrvo dobilo ime po jednoj planini što se pruža od istočne Srbije prema Bugarskoj.

Dakle, isključivo balkanske zemlje XX. vika su: Bugarska, Grčka, Makedonija, Albanija, Crna Gora, Srbija, Kosovo i Sandžak. Dilomice su balkanske zemlje Turska, svojim malim najzapadnijim dilom, veći dio Bosne i Hercegovine, eventualno Hrvatska i to svojim manjim južnim dilovima. Dakle, tu nikako ne možedu ulaziti Austro-Ugarska, Mađarska i, fala Bogu, današnja Vojvodina.

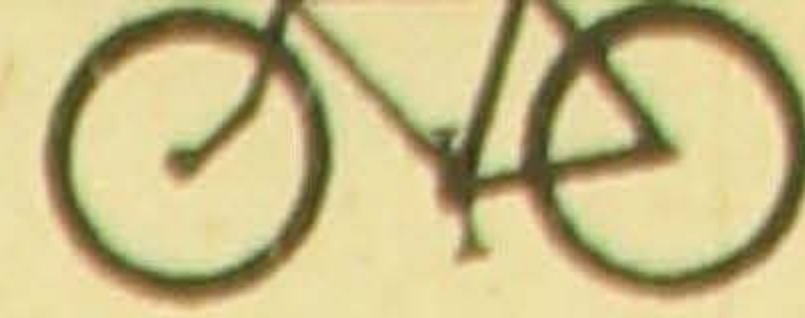
Upornim svrstavanjem Subotice (uostalom Vojvodine i Hrvatske) u sociopatoški pojam Balkana, žele nas metnut u istu ravan sa Srbijom, otrgnut od sridnjoevropske povisti, čiji smo politički dio bili do 1918., a zemljopisno smo tu i dalje! Širenjem Balkana po principu Drang nach Norden žele uvući našu lipu „mitteleuropisku“ varoš u njevo balkansko carstvo. Kad već ne mogu izmunit zemljopis terena, oni to rade političkim putem svojom prefinjenom propagandom.

Al, treba samo napraviti jednu turu od Temišvara priko Segedina, Baje, Pečsa, Nagykanizse, pa natrag priko Koprivnice, Bjelovara, Požege, Osijeka i viditi čiji smo dio. Potpuno otrt našu materijalnu prošlost oni mogu samo ko u Vukovaru. Pored toga, Balkan na turskom znači „visoke planine koje se vežu jedna na drugu, planinski vinac“ a u Vojvodini, a kamoli u Subotici toga baš nema! I. T. Subotica

AUROMETAL

Toth-optika
SUBOTICA

Subotica
Tel: 51-045 Maksima Gorkog 26

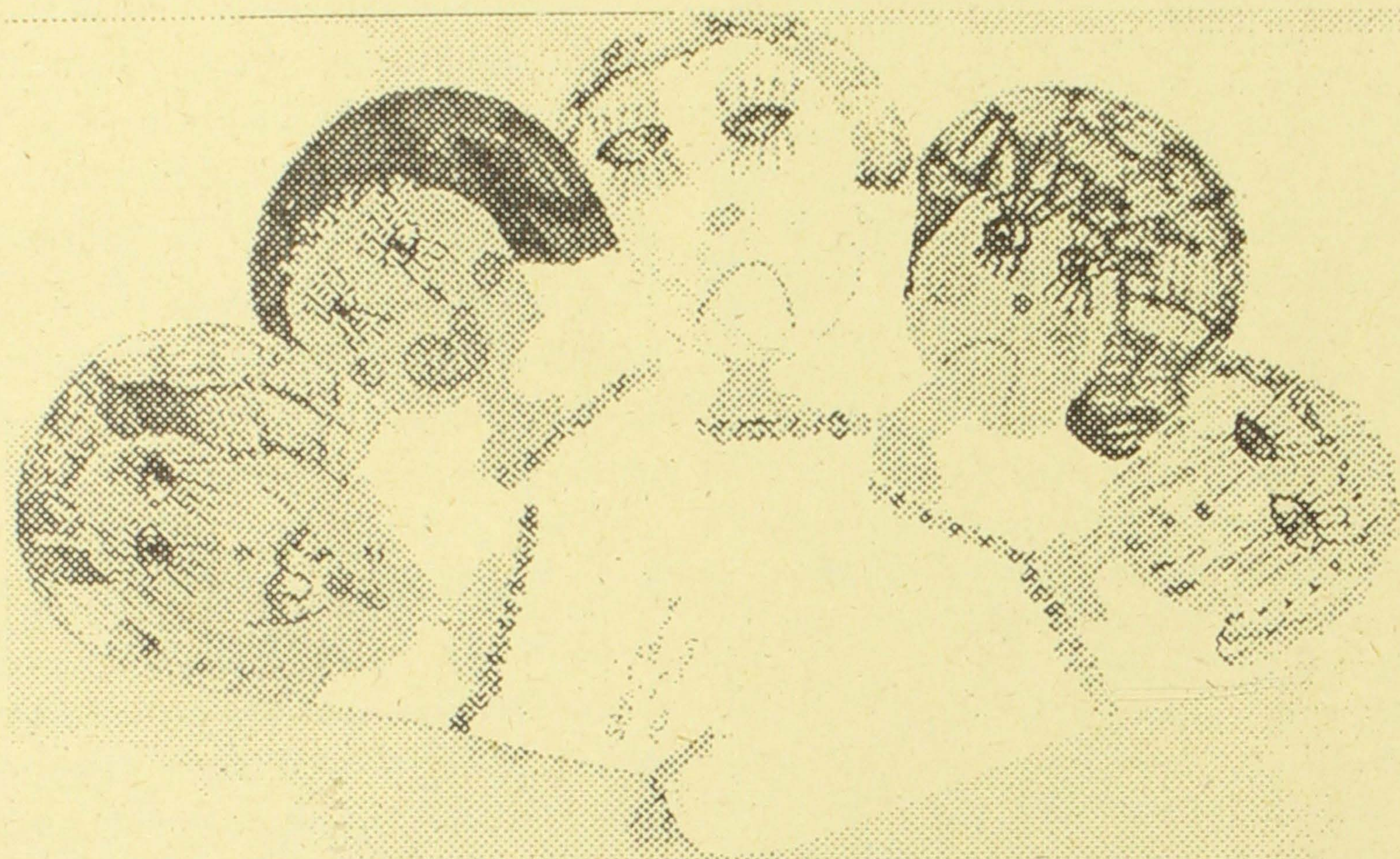

Okom deteta

„Kad sam besan, škripim“

U okviru projekta pod nazivom „Razvoj samopoštovanja kod dece putem kooperativne komunikacije“ koji se sprovodio u vrtićima „Naša radost“, treću grupu igara su činile igre „MOJA OSEĆANJA“. Korist ovih igara je u samoj činjenici bavljenja emocijama, kako svojim tako i svoje okoline. Deci je suočavanje sa sopstvenim emocijama i njihovo dovodenje na kognitivni nivo, znači opisivanje i izražavanje, veoma teško. Mnogo im je lakše likovno ih prikazati.

Kroz ove igre deca su učila da iskažu svoja osećanja sreće, tuge, stida, ali i ljubomore,

besa, straha jer i to su osećanja koja postoje u svima nama.

Igru **Osećanja izazvana dodirrom** deca su igrala u parovima.

Jedno dete je dodirivalo dlan drugog deteta različitim predmetima što je izazivalo različita osećanja (golica ga percetom, bocka ga i sl.) Komentar Bojana Cijanovca (6,7 g. M. Bajmok): „Kao da me je Željko mazio kada me je golicao. Ja sam se tako smejavao da sam legao na pod“.

Na to mu je Maja (4,7 g. M. Bajmok) rekla: „Smeješ se tako da ćeš me progutati“.

Kod igre **Pogodi kako se osećam** Bojan Hinić (6,7 g. M. Bajmok) kaže: Nisam lep kada sam tužan i ljut jer mi je lice iskrivljeno i obrve i usta, glava mi je opuštena, a moramo nekada biti i ludi i tužni“.

Obično roditelji sputavaju decu u ispoljavanju tzv. negativnih emocija kao što su ljubomora, bes, pa po nekima i strah, umesto da ih pouče da su to osećanja koja se kod svih javljaju, ali je bitan način na koji ih ispoljavamo. Sve emocije su dopuštene - sve su one deo našeg JA. Vaspitačice su poučavale decu prvo da prepoznaju osećanja, a da bi ih lakše definisali, deca su pričala o tome gde ih u telu osećaju. Tek na taj način dete može i da ih razreši.

Neku decu je igra **Ljutim se** asocirala na bes roditelja. Željko (6,5 g. M. B.): „Moj tata kada se naljuti onda moramo svi da bežimo iz kuće, onda sve leti po kući. Znaš, vaspitačice, kako je strašan“.

Deca su uglavnom opisivala kakva su kada su ljuta i šta onda kažu. Bojana (6,5 g.

M. B.): „Ljuta sam na tebe, sklanjaj mi se s puta jer ću te odmah tresnuti“.

B.) „Šta ti misliš? Da to može tako? A, neće moći“.

Maja (4,5 g. M. B.): „Ja lupam vratima a stakla se tresu“

Nenad (4,6 g. M. B.) „Kad sam besan, škripim“.

Kod igre **Stidim se** Željko (6,2 g. M. B.) kaže: I ti se vaspitačice stidiš neki puta, jel da? Svako se stidi, a onda kada se upoznaš, onda se više ne stidiš“.

Bojana (6,7 g. M. B.) „Stidim se kada neko-

ga ne poznajem, pa ne smem da ga pogledam, pa neću da idem da ga pitam kako se zove“.

Ima i drugih razloga zašto se neko stidi ... Ivana (6,4 g. M. B.) „Ja pocrvenim kada mi Dalibor pošalje ljubavno pismo“ ... a i interesantnih reakcija ... Strahinja (5 g. Mandarina) „Zastideo sam se kada sam razbio čašu pa sam pobegao u krevet i pravio se da spravam“.

Kod igre **Plašim se** deca pričaju o svojim strahovima, zajedno sa vaspitačem analiziraju kako su se osećala kada su se nečega uplašila. Zatim su svoje strahove crtali i stavljali ih sve u jednu kutiju. Suzana (6,4 g. M. B.) je donela svoj crtež iz kutije, pogledala u nju, spustila ga unutra i uzdahnula „AH“. Kada je vaspitačica pitala zašto je uzdahnula rekla je: „Nema ga više“.

A šta mislite čega se Tina (6,8 g.) boji? „Bojim se miša i kad ga vidim osetim munju u srcu“.

Kod igre **Ja osećam** deca su u konturu dečje figure trebala ucertati mesto emocije kada nekoga voli, ne voli, ljuti se, boji ... Dijana (6, 1 g. M. B.) kaže: „Ja strah osećam i u stomaku, postane mi mali i u nogama“.

Mikloš (7 g.): „Ljutim se na vratu i u nogama. Osetim da neću dobiti čokoladu. Tužan sam svugde. I unutra i spolja. Osećam kao da me nešto štupka. I češem se“.

Ivana Tunjić (6,7 g. M. B.) opisuje gde i kako osetimo ljubav: „Kada volimo, volimo srcem i onda ta ljubav ide u mozak pa zavrti ga pa u noge i ruke i u kokicu“.

nastavlja se

Dijana Kopunović, dipl. psiholog

Za decu i roditelje

Zubna boleost

Karijes – najrasprostranjenije oboljenje • Pranje zuba – odstranjivanje štetnih materija

Zube nije dovoljno prati da se umiri savest, nego ih treba dobro oprati da budu čisti. Za dobru higijenu zuba potrebna je dobra četkica za zube. Šta to znači, treba da je prilagođena uzrastu ne sme biti velika, malom ili manjem četkicom lakše se može stići do svih površina zuba. Treba da je od veštačkih vlakana koja su na vrhu zaobljena, ravno sečena vlakna su oštra i oštećuju desni, meka tkiva usta i zuba. Prirodna vlakna nisu dobra jer se u njih, pošto se teško suše, naseljavaju bakterije tu razmnožavaju pa mogu biti izvor infekcije. Stara rasčupana četkica je štetna, ne opere dobro zube, drugo oštećuje desni. Trajnost četkice zavisi od kvaliteta i upotrebe ali ni jedna ne traje duže od 3-4 meseca, ako se koristi pravilno bar 2-3 puta dnevno. Pranje zuba treba da traje bar 3 minuta.

Mesta koja ne možemo očistiti četkicom treba da očistimo čačkalicom ili koncem. Postoje specifične čačkalice i konac za čišćenje zuba ali ako ih nemamo možemo to učiniti i sa običnim koncem i čačkalicom.

Svaka pasta za zube je dobra pod uslovom da sadrži fluor. Fluor je element koji štiti zube od kvara a u našoj sredini ga ima jako malo. Mislim na vodu preko koje bi trebalo da ga unosimo u organizam.

Tehnika pranja zuba je jako važna: četkicu za zube nikada ne povlačiti horizontalno preko zuba. Zube treba prati polukružnim pokretima ali uvek u pravcu nicanja zuba. Gornje zube odozgo prema dole a donje odozdo prema gore. Horizontalnim pokretima oštećuju se desni a pored toga nečistoća sa zuba ubacuje se između zuba gde je zub najpodložniji kvaru.

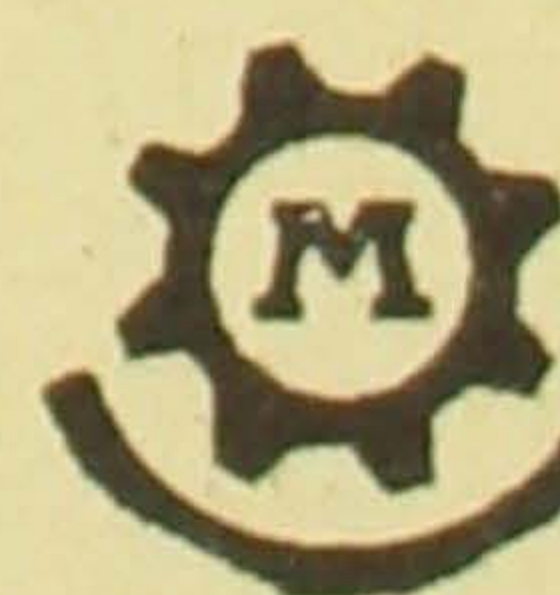
Zube treba oprati posle svakog jela.

Posle jela u ustima se stvaraju kiseline od zaostale hrane pod uticajem bakterija koje se normalno nalaze u ustima svakog čoveka. Koncentracija kiselina je najveća nakon pola sata uzimanja hrane.

Da podsetimo: prvi uzročnik karijesa su kiseline u ustima koje rastapaju gleđ, čvrstu zubnu tkiva, i u te pore, mikroprostore se nastanjuju bakterije koje doprinose daljem nastanku karijesa.

To znači da zube treba oprati posle svakog jela. Ako to nismo u mogućnosti onda bar uveče posle večere za zdravlje zuba, a ujutro za prijatan osmeh.

Dr. Vera Priboj

МЕТАЛ-ПРОДУКТ

Dužijanca u Baji

U bajskom Domu kulture 5. studenoga izvedena je u povodu otvaranja Bajске bunjevačke čitaonice jedina bunjevačka opera „Dužijanca”, koju je, kako smo pisali u prošlom broju, na svoj ovogodišnji repertoar postavilo Hrvatsko narodno kazalište iz Osijeka u povodu stote obljetnice rođenja njenog autora, poznatog bačkog književnog i glazbenog djelatnika **Josipa Andrića**. Za više od dvjesto Subotičana, koji su na ovu predstavu išli organizirano putem KUD-a „Bunjevačko kolo”, bila je to jedinstvena prilika vidjeti i doživjeti sve čari jedne, nama bliske, glazbeno obrađene svetkovine. No, nadamo se da će se opera „Dužijanca” moći uskoro

Detalj sa predstave u Baji

Snimio: Lj. Vujković

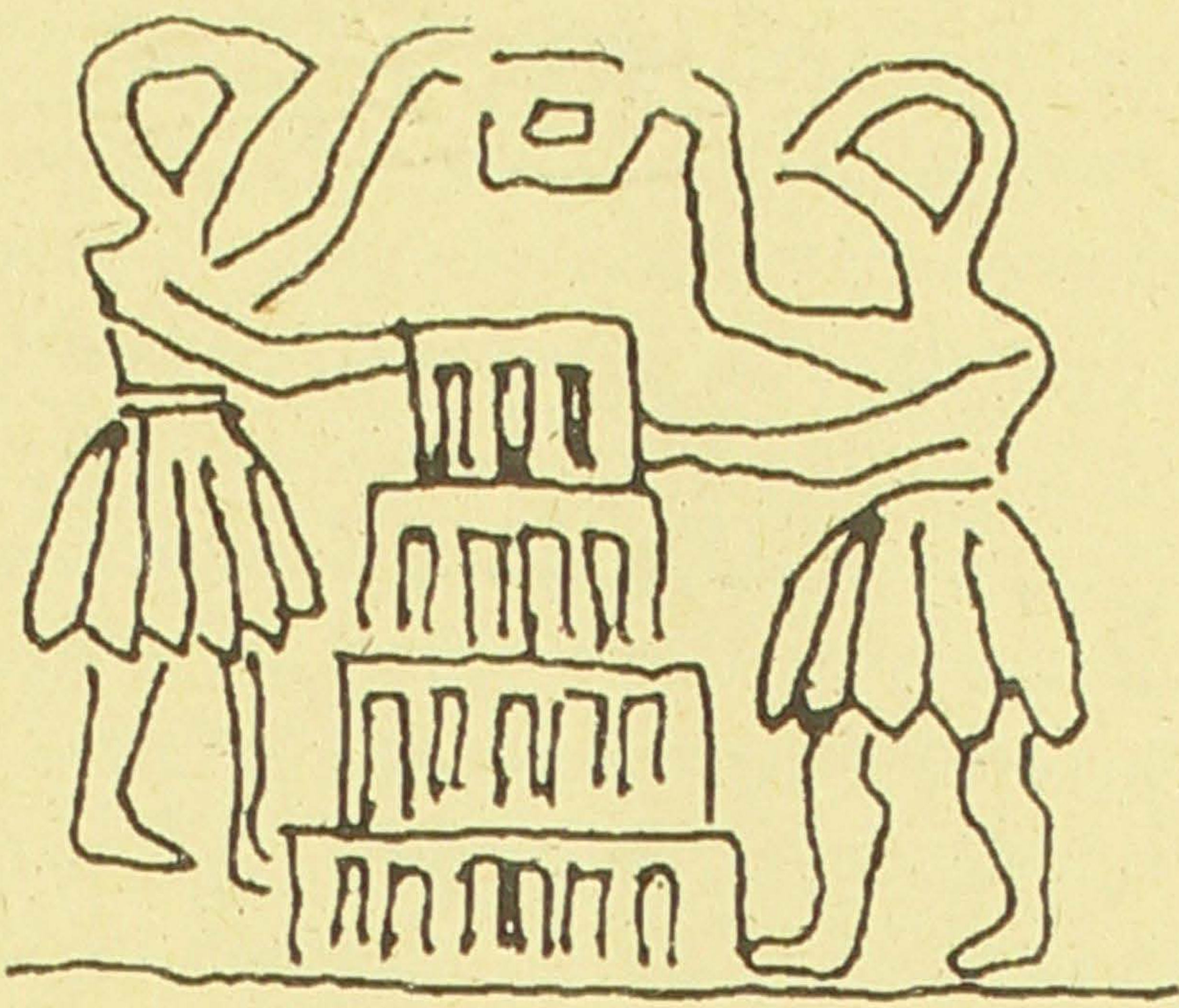
vidjeti i u Subotici, Somboru, Tavankutu... kako su zaželjeli i ljudi iz osječčkog HNK-a, nakon normaliziranja političkih odnosa dviju država. Do tada širem krugu ljudi, koji nisu mogli putovati u Baju, neka bude dovoljna i ova fotografija kao dokaz da uprkos svemu kultura ipak preživljava i ratove. (lj. k.)

Minijature u kalendaru

U srijedu 23. studenoga točno u 12 sati u Salonu Likovnog susreta otvoriće se izložba crteža sa motivima Subotice, istovremeno promovisaće se i kalendar za 1995. godinu autora mr Antuna Rudinskog kojega pitamo što ga je inspiriralo za jedan tako nekonvencionalan a po svemu sudeći svima drag kalendar: „Subotica je prezentovana samnogo fotografija i slika pojedinih slikara, međutim u grafici i to minijaturnoj nije. Prilikom odabiranja i crtanja ambijenata ili objekata, vodio sam se srcem i ljubavlju prema njima, a odabir je selektiran prema mom viđenju i saznanju o njihovom značaju kao spomeniku kultrne. Kada sam završio zaključio sam, ta to ipak i drugi građani trebaju videti, i eto tako je nasto kalendar sa minijaturama grada”, odgovorio nam je gospodin Rudinski.

PRICHE O GRADU

Gradorušitelji

U prošlom broju počeli smo priču o onim nepoznatim „gradograditeljima” koji gradeći, zapravo uništavaju gradsko tkivo. Ali grad se može uništavati na nekoliko načina. Najstariji je rušenje grada do temelja vojnom silom. Savremeniji metodi su suptilniji a to su: postepeno uništavanje grada raznim političkim odlukama, privrednim propisima i zakonima, i takozvanom rekonstrukcijom starog gradskog tkiva.

Šta je zapravo grad, čije uništenje u nekim treucima istorije postaje tako važan moment. Spengler, nemački filozof kaže: Razvijen čovek je gradograditeljska životinja; Svetska istorija je istorija gradskog čoveka. Parafrazirajući Mumforda možemo da kažemo da je nosilac civilizacije grad, a selo je čuvar tradicije.

Svaki grad ima svoju dušu, i osvajači, nasilnici upravo rušenjem grada žele da unište tu dušu, da njene stanovnike učine „bezdušnim”, tojest da ostanu bez svojih korena, da bi lakše vladali nad njima namećući im druge tradicije, običaje, jezik i kulturu.

Po Mesopotamskom mitu, gde su nastali prvi gradovi za koje znamo, Bog Marduke prvo je stvorio zemlju, pa vodu nakon toga čoveka i kao četvrto opeku. Opeka kao najstariji prefabrikovani građevinski elemenat u svom osnovnom obliku simbolizuje grad. Njena kvadratasta forma, je zapravo simbol čvrstine oblika i zatvorenosti grada, nasuprot okruglim nomadskim šatorima, koji se pomeraju po potrebi u prostoru. Najstarije izvešta-

je o rušenju gradova imamo isto iz Mesopotamije. Asurnasirpal II., pre tri hiljade godina hvali se: Osvojio sam gradove, izvršio sam velike pokolje, uništavao sam, pljačkao sam, palio sam. Ratnike sam hvatao žive, pred gradovima sam ih nabijao na kolac, na njihova mesta naseljavao sam Asirce. Aktualnost ovog drevnog teksta je više nego bolna. Drugi natpis, Sanheribov, priča o uništenju Babilona: Grad i kuće, od temelja do krova, razorio sam, poharao i spalio ognjem. Zid i vanjski zid, hramove i bogove, tornjeve hramova od cigle i zemlje do poslednjeg sam sraonio sa zemljom i bacio u kanal Arakhtu. Posred toga grada iskopao sam kanale i poplavio ga vodom, a same njegove temelje sam razorio. A to razaranje bilo je potpunije nego da je došla poplava. Sanheribu je nedostajala samo naša naučna sprema i naša izvanredna hipokrizija kojom svoje namere prikrivamo čak i pred samim sobom - konstatuje Mumford, - i televizija i štampa dodao bih ja. Sanherib se bar nije hvalio da je „oslobodio” grad.

Uništenje Hirošime trajao je par sekundi, da bi Amerikanci zastrašili ostatak sveta, Drezden je uništen za jednu noć, iz čiste odmazde Engleza, Vukovar je ubijan tri meseca, jer je želeo da ostane Vukovar, grad svojih građana, Subotica se ruši već 76 godina, zato jer nije pretežno srpski grad, ali nije ni mađarski, ni bunjevački, jer je grad njenih stanovnika, jer je bio grad-država, polis, slobodan kraljevski grad, jer ima svoju dušu, koju onaj ko nije odavde teško može da razume.

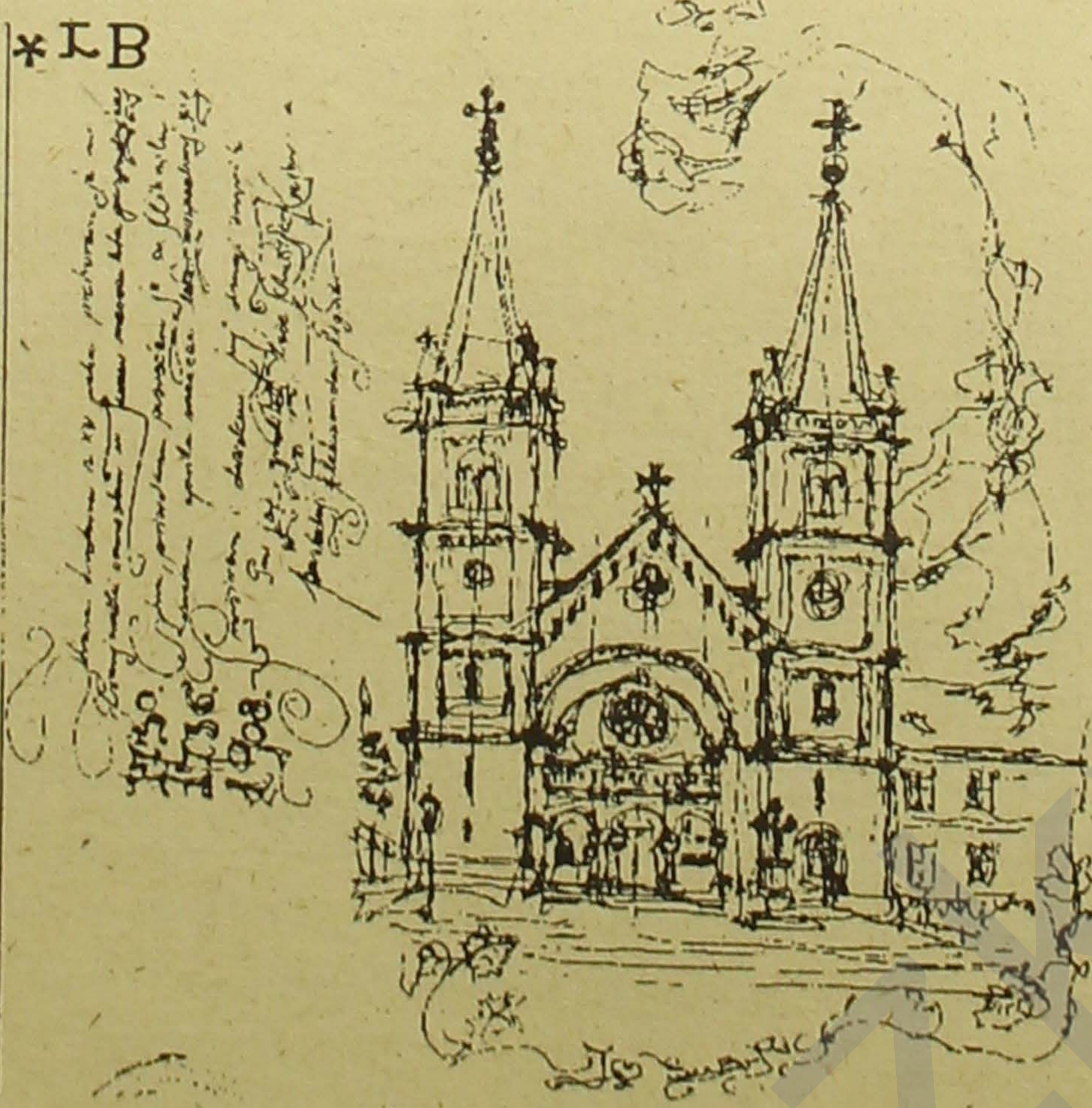
Tko nije iz našeg grada taj ne zna:
umrli paori svakog jutra izlaze na njive
umrli paori svakog jutra otvaraju gradske kapije
.....
umrli paori svakog jutra potpale radost da se izdrže brige

Ivan Pančić: Natpivavanja - Kroničar
Priča o razaranju Subotice je druga priča.
Priča o razaranju Subotice je druga priča.
Zsombor Szabó, arhitekta

Izložba Likovne sekcije „Bunjevačkog kola”

Obavještavamo čitatelje da će se otvorenje jesenske izložbe članova Likovne sekcije KUD „Bunjevačko kolo” održati u petak, 25. studenoga u vestibulu Gradske kuće s početkom u 18 sati.

Izložba će biti prodajnog karaktera, a dio prikupljenog novca izdvojiti će se kao pomoć za rekonstrukciju zgrade „Népköra”.

Sumus Kronika glazbenog života

U organizaciji kulturno-prosvetne zajednice, Subotičani su obdareni nizom koncerata od 4. do 21. novembra. Ciklus koncerata nosi naziv „Subotičke muzičke svečanosti” a ove godine se po treći put održava u našem gradu. Na ovogodišnjoj manifestaciji nastupaju prvenstveno Subotičani, bivši učenici Muzičke škole.

Na prvom koncertu solista je bila Rita Kinka, ponos našeg grada uz kamerni orkestar „Dušan Skovran” iz Beograda sa dirigentom Aleksandrom Pavlovićem. Na ovoj večeri kao prva tačka, bila je izvedena svita engleskog baroknog majstora H. Purcella. Sledila je kompozicija savremenog autora Srdana Hofmana: koncert za klavir, gudače i elektroniku. U drugom delu koncerta čuli smo serenadu P.I. Čajkovskog. Zadovoljnoj, oduševljenoj publici, gosti su odsvirali još tri kompozicije za „bis”. Sedmog novembra Kinka Rita nas je obradovala i celovečernjim programom. Svirala je kompozicije F. Chopina: Polonaise fantasie As dur i Barkarolu, „Le baiser de l'enfant Jesus” od O. Messiaena i Karneval od R. Schumanna. Produkcija i izbor programa bili su na nivou evropskih muzičkih centara. Dela su bila izvedena velikim intenzitetom, produhovljeno sa čudesno bogatom klavirskom bojom. Hvala joj!

Profesorice na ispitu

U organizaciji Kulturno-prosvetne zajednice, u okviru SUMUS-a, održana je večer solo pjevanja u vijećnici Gradske kuće 14. studenoga ove godine. Kao solisti nastupile su profesorice Muzičke škole u Subotici - Éva Herodek - sopran, Nevena Racić - alt i prvi puta u ulozi pjevačice Elvira Huszár - mezzosopran, koja je i inicijator ovog koncerta. Tri solistice različite boje glasa i temperamenta, pjevale su arije iz djela Glucka, Bacha, Mozarta, Bizeta, Verdija itd., uz klavirsku pratnju Emőke Sóti Szobonya i Suzane Ivakić - Samardžić.

Éva Hérodek, sopran kristalnog zvuka, svijetlih, resko otvorenih boja, oslobođen težine tamnijeg - relog timbra, visoke pjevačke tehnike, najljepše je došla do izražaja pjevajući ariju Cherubina iz Mozartove „Figarove ženidbe”, kao i u duetu s Elvirom Huszár (Peergolesijev „Stabat mater”), i učenicom Brigitom Varga (Sopran) u Chaplinovoj „This is my song”.

Nevenu Racić pamtim i kao solisticu na nastupima sa Subotičkim tamburaškim orkestrom. Alt divne, meke, zrele, tople boje glasa koji bi uz malo veći vibrato više izrazio svoju ljepotu i postigao življi i puniji ton. S više sigurnosti u pjevanju duljih, visokih tonova i većom ujednačenošću registara, Nevena će opravdati pohvale koje joj pripadaju. U njevoj izvedbi slušali smo ariju iz Bachovog Magnificata, Schumannov „Du ring an meinem finger”, ariju iz Verdijeve opere „Il Trovato-

U četvrtak 10. 11. u katedrali Sv. Terezije Avilske imali smo prilike slušati prvo solističko veče Alena Kopunovića. Naime, ovo je prvi samostalni koncert mladog i perspektivnog orguljaša, koji je većinom nastupao sa svojim prijateljima glazbenicima. Poklonio nam je nezaboravno glazbeno i duhovno obogaćenje prekrasnim orguljskim skladbama.

Na programu su bila djela G. Muffat Toccata dvodezina, D. Buxtehude fuga, te dvije kompozicije J.S. Bacha, koralna predigra Herzlich tutt mit verlangen i fantasia i fuga g-moll.

Pravo osvježenje donijele su dve sonate F-dur i G-dur, nepoznatog skladatelja, čija ljepota zaslužuje posebnu pažnju. Naime, ove dvije kompozicije i pored fantastično izvedene svite Gothique (shoral, Menvett, Molitva, Toccata) Leona Boelmansa donjele su veliku novinu za slušatelje i ljubitelje orgulja.

Na kraju ne treba izostaviti i interesantan choral L. Viernea, a također ni skladbu Albe Vidakovića fantasia i fuga f-mol.

Zaljubljenici orgulja uživali su u nadahnutoj interpretaciji navedenih djela, što je velika zasluga samog orguljaša, koji se svojim umjećem omogućio njihovo vrhunsko izvođenje.

re”, ariju „Habanera” Bizetove opere „Carmen”, kao i Rossinijevu „La regata veneziana” u duetu s Évom Herodek.

Iznenadjenje večeri Elvira Huszár - mezzosopran, već je i svojim kostimom koji najviše odgovara ulozi Carmen u istoimenoj operi G. Bizeta, naznačila okvir u kojem se najbolje izražava. Južnjačkim temperamentom, glasom punim vrcave energije, tamnih pastelnih boja, dramskom životnošću boje, sa ipak malo previše vibrata, uživljenim ponašanjem na sceni, Elvira Huszár nas je uvela u atmosferu opere „Carmen”.

Primjereno njenom temperamentu i glasu bila je i njena izvedba pjesme „Jaj de szelles” u obradi Mátyása Molcera. Gershwinov „Summertime” ipak zahtijeva jedan mirniji glas od njenog, koji bi bolje mogao izraziti atmosferu pjesme. Povremeno nerazumljivo izgovarajući tekst, što je kod velikih opernih pjevača nedopustivo, Elvira Huszár (koja je prvenstveno dirigentica), nas je svojim nastupom i zavidno visokim pjevačkim umjećem prijatno iznenadila.

U cjelini uzev ugodno je bilo slušati ove tri zanimljive pjevačice koja svaka svojom bojom glasa mogu dočarati poseban svijet.

Nadamo se da će nam organizator prirediti večer solo pjevanja bar jednom godišnje i da će njegujući ovakve koncerte sazreti mogućnost da se ponovno oformi opera.

Subotica to potajno priželjkuje.

Enes

Druga premijera u kazalištu „Kosztolányi”

Lijepo je bilo, Imola

Nedavno osnovano kazalište „Kosztolányi Dezső” održalo je drugu svoju premijeru - scensku adaptaciju dokumentarnog romana renomiranog subotičkog pisca Zoltána Déra pod naslovom Fecskelány (Djevojka lastavica). Pošto ovo kazalište nema vlastitu zgradu, na sceni Dečijeg pozorišta u Subotici nastupila je Imola Korhecz (stalni interpretator Életjelovih tekstova) u ulozi Hedvige Lányi, mladalačke ljubavi pjesnika Dezsóa Kosztolányija.

Samom Kosztolányiu glas je posudio kazališni umjetnik Zoltán Balázs Piri, u stvar, njegov glas gledatelji čuju samagnetofonske vrpce. Dérov dokumentarni roman je za scenu priredio te monodramu režirao glumac i reditelj Zoltán Barácius. Otkako je iz tzv. ristićevskog kazališta otišao u mirovinu, Barácius redovito i režira, piše knjige iz historije kazališta u nas, a svoje tekstove objavljuje u dnevniku „Magyar Szó” i drugim publikacijama.

Nadamo se da ćemo Imolu Korhecz kako u roli Djevojke lastavice tako i u drugim ulogama još mnogo puta vidjeti na sceni.

k.m.d

Poetski trenutak

NIRVANA

Noćas su me pohodili mrtvi,
Nova groblja i vekovi stari;
Prilazili k meni kao žrtvi
Kao boji prolaznosti stvari.

Noćas su me pohodila mora,
Sva usahla, bez vala i pene,
Mrtav vetar duvao je s gora
Trudio se svemir da pokrene.

Noćas me je pohodila sreća
Mrtvih duša, i san mrtve ruže,
Noćas bila sva mrtva proleća:
I mirisi mrtvi svuda kruže.

Noćas ljubav dolazila k meni,
Mrtva ljubav iz sviju vremena,
Zaljubljeni, smrću zagrljeni,
Pod poljupcem mrtvih uspomena.

V. Petrović Dis

Vaš književni leksikon

van Pančić (Subotica, 11. XII 1933 - VI 1992), pjesnik, prozaista, satirik, književni djelatnik, prevoditelj, psiholog - specijalist za medicinsku psihologiju. Književni se počeo baviti još kao srednjoškolac, pjesme je objavio u **Rukoveti**. Uz poetski pisao je prozu (poglavito satiričnog sadržaja), njegovao kritiku kako beletriku tako i stručnu, bavio se publicističkim i prijevodom osobito s mađarskog. Zbirke: **Buđenje**, ciklus pjesama u zajedničkoj zbirci 3x20 sa Jakovom Orčićem i Anđelom Zolnaićem 1957; **Oblak na dlanu**, 1961; **Grozdo svjetlosti** 1970, **Natpivana (I)**, 1971; **Natpivavanja**, 1972; **Koji smo sami**, 1979; **Ogovaranje života**, 1981; **Bečarske balade**, 1986. Godinu dana nakon smrti (1991) objavljuje historijsku studiju **Kolera u Subotici 1873. godine**. Bio je svestrana pjesnička ličnost: pisao je vremeno strukturiranu poeziju snažne i bujne imaginacije. Bio je jedan od najzrelijih začetnika poratne moderne lirisanje na štokavsko-ikavskom narječju i u Hrvata.

KO PERŠIN U ŠUŠI

jedna bora	sebe milke
ni se stvori	po kosici
na tvom čelu	mrava drže
koje gori	na uzici
kupili se	
mrčci rano	sina vozi
li sne čuvaš	kola putom
zakopano	suva ljuska
	pod kaputom
to to nama	ne razumi
lišić cidi	nana sina
lamoglavom	slični njozi
licu sidi	al je sina
z očivi	
ane krađu	sina ne zna
a za ecajg	da je nema
prodadu	da ne čuje
	vapaj plena
čalima	ne razumi
ipe srce	zov grlice
zvaniji	na drvetu
roje mrce	Subatice
e mož mene	
naknit niko	kljuje jake
ove zemlje	tute rastu
i sam sviko!	kuraž je u
	svakom plastu
u je pramid	naš je čovik
urke vijo	bajka stalna
ubaticu	dužijanica
asadijo	vatrostalna
a nam kruva	
ude dosta	žuljevima
a kamenog	kišu zove
ema posta	kiša dođe
	kad je zove
lišanj ne mož	tu sin ore
bit kliju	u daljine
orku narav	di je zemlji
ašem smiju	našoj time
mij naš krči	
rne brazde	mriši zova
sirene	na salašu
oji bazde	tušta imam
	na rovašu
oji sebi	samo svitlost
amjan kade	u tom ždraku
na glavu	curi na me
runu sade	u budžaku ...

Nova knjiga

Ulmer Gašpar, **Prosjaci u Subotici krajem XVIII i prvoj polovini XIX veka** (u vreme slobodnog kraljevskog grada), Edicija Severna zvezda 1, Istorijski arhiv i Milen, Subotica 1994.

Ovih je dana iz tiska izišla nova knjiga neumornog subotičkog arhivista u mirovini Gašpara Ulmera. On obrazuje nesvakidašnju temu. Naime, u povijest ostaju zabilježeni veliki vladari, ratnici, znanstvenici, književnici itd., dok ništa ne znamo o „običnim” ljudima, a napose onima sa dna društvene ljestvice. No, baš su oni predmet Ulmerove knjige.

„Čika Ulmer” na početku navodi Ovidijevu izreku iz djela mu Fasti (Kalendar), da je „siromašan svugdje prezren”, na što sam na latisnkom dodaje: „namjeravam napisati dio povijesti o siromasima u mojemu gradu, pošto se čini da sam ostao siromah”.

Nepunih stotinjak stranica malog formata je podijeljeno na uvod (koji nije pisao autor što je bitno jer odudara od samog djela) i tri dijela.

U prvom dijelu (Problemi Subotice krajem XVIII veka i prvoj polovini XIX veka) autor kratko daje presjek tadašnje gradske populacijske i gospodarstvene situacije, i socijalnih problema grada (epidemije, suše, duševno i tjelesno hendikepirani ...), te opću napomenu o siromašnima, bolesnima napuštenih svakog društva.

U drugom dijelu (Subotičko sirotište) autor najprije govori o razvoju nekadašnjeg sirotinjskog doma Maria Theresiopolisa, a nakon toga o utemeljenju za siromahe i djelovanju gradskog poglavarstva u svezi s njime. Najopširniji poglavlje ovoga dijela čini izlaganje o novčanim sredstvima ostavljenim u obliku legata i darova za siromašne, gdje se zapravo govori o djelovanju fonda za siromašne.

U posljednjem poglavlju (Zbrinjavanje iznemoglih) autor je opširno obradio stanje u sirotinjskom domu i brigu o siromašnima. Djelo ima i zaključak na srpskom i njemačkom jeziku, popis skraćena, bilješke i korisni registar imena.

Čitavo se djelo temelji na vrijedno sakupljenim vrelima subotičke gradske pismohrane. U tom smislu je ovim radom nedvojbeno obogaćena gradska povijest, i preporučamo je za osobne biblioteke Subotičana.

No, za razliku od „čika Ulmera” čini se da su ostali koji su imali dodira sa ovom knjigom imali sumnjive namjere. Naime, stiže se utisak da je sam autorov rad nezavisan od ostalih poslova što su prethodili izdavanju ove knjige (naslovna stranica, tiskarske greške, pismo, predgovor itd.)

Da krenemo od naslova. Za razliku od punog naslova u unutrašnjosti knjige, naslov na koricama daje jednu malicioznu konotaciju: **Prosjaci u Subotici**. slično je ovaj vrijedni arhivist prošao još ranije u Pro memorii kada mu je članak o ukidanju Vojne granice u Szent Marii M.S.V. naslovio „Razvojačenje grada i eksodus Srba” (podvukla V.H.B.), dok u članku dakako o tome nije bilo govora.

U radu ima dosta tiskarskih grešaka. Čini se da izdavači i tiskara nisu surađivali sa autorom u pogledu korekture teksta.

U knjizi tiskanoj ćiriliskim pismom se obično vodi računa o izvornim tekstovima pisanim latinskim pismom ili drugim specifičnostima ćirilice ortografije. Ovdje o tome nije dovoljno vođeno računa (podvukla V.H.B.), dok u članku dakako o tome nije bilo govora. U radu ima dosta tiskarskih grešaka. Čini se da izdavači i tiskara nisu surađivali sa autorom u pogledu korekture teksta.

U knjizi tiskanoj ćiriliskim pismom se obično vodi računa o izvornim tekstovima pisanim latinskim pismom ili drugim specifičnostima ćirilice ortografije. Ovdje o tome nije dovoljno vođeno računa (primjerice u 28. bilješci piše Oppidum camerale umjesto Oppidum camerale, hiljada umjesto hiljada).

Posebno je upitan predgovor koji doista nema veze sa onim što piše autor, ali o njemu u posebnom članku narednom broju.

(v. h. b.)

ŽIVOTOPIS

BALINTA VUJKOVA (VII.)

1972.

U vezi sa poznatim događajima početkom sedamdesetih godina (hrvatsko proljeće), s ne malim brojem hrvatskih pisaca i kulturnih djelatnika (120), biva odstranjen iz javnog života. Žestoka izolacija za Balinta Vujkova traje petnaestak godina. Ostaje bez pasoša, ne može putovati u inozemstvo, okončati svoju veliku misiju na fiksiranju naših duhovnih oaza u nestajanju u susjednim zemljama. Primoran je podnijeti ostavku na članstvo u redakciji **Rukoveti**, a novi urednici zbirke bunjevačkih (hrvatskih) narodnih pripovjedača po nalogu politbirokrata jednoulmlja (sa djelima ostalih proskribovanih pisaca) šalju na modernu lomaču - drobilicu ili u podrum Gradske kuće.

1973.

Odlazi u privremenu mirovinu.

1975.

Austrija, Gradišće: Kao XXI. knjiga Hrvatskoga štamparskoga društva u Željeznom objavljen je Kalendar „Gradišće” i **Ljetopis Hrvatskoga kulturnoga društva u Gradišću za obično ljeto 1975**. U njemu je objavljeno i 7 narodnih pripovjedača koje je Balint Vujkov sakupio među gradišćanskim Hrvatima te obradio i objavio u **Cvjetovima mećave**.

1981.

Ljubljanska **Mladinska knjiga** ponovljenim, drugim izdanjem antologije Hrvaške narodne pripovjedke, koju je uredio i za nju predgovor napisao, obilježava 50. godišnjicu plodnog stvaratelja i antologičara Balinta Vujkova. Naklada je za naše prilike fantastična: 12.000 primjeraka, likovno bogato opremljena knjiga u tvrdom povezu. Kada je uz autorske primjerke zatražio da kupi još desetak, dobio je lakonski odgovor: „Oprostite, Vaša antologija je rasprodata”.

1984.

Posljednje godine svog života B. Vujkov stavlja djelomice na raspoloženje svom sinu Franji, pomaže mu, uhodava i razvija njegov odvjetnički ured, koji je, opet na osoben način pomalo stjecište kazivača, a povremeno i literata.

1985.

Supruga Balinta Vujkova Milka, rođena Vukašinović (23. VII. 1919.), preminula je 11. studenoga 1985.

1986.

Konačno skinuta zabrana s imena i djela Balinta Vujkova. U ediciji „Osvit” - NIP „Subotičke novine” tiskana mu je **Jabuka s dukatima**. Ova zbirka sadrži 70 narodnih hrvatskih pripovjedača sakupljenih u Austriji, Čehoslovačkoj, tadašnjoj Jugoslaviji, Mađarskoj i Rumunjskoj. Kraj teorijski utemeljenih **Uvodnih napomena**, ističe se i sjajan Pogovor naslovljen Uz najnoviju knjigu Balinta Vujkova **Jabuka s dukatima** iz pera velikog znalca i odanog pratioca književnog djela Balinta Vujkova - doktora književnosti Dragiće Vitoševića iz Beograda.

1986.

Dva mjeseca nakon izlaska knjige (17. travnja), tribina Otvorena knjiga nekadašnjeg Radničkog (danas Otvorenog) univerziteta priredila je književnu večer na kojoj je predstavljena zbirka **Jabuka s dukatima**. Godinu dana prije smrti Balint Vujkova je tako priredjen prvi samostalni nastup u njegovom rodnom gradu. Voditelj je bio urednik **Rukoveti** Milovan Miković, a glavni govornik uz autora dr. Dragiša Vitošević.

Priredio: Lazar Merković

Saopštenje Nezavisnog sindikata
zemljoradnika Vojvodine,
Opštinski klub Subotica
**Prispele obaveze za
plaćanje poreza**

Ovih dana su ponovo na adrese poreskih obveznika stigle, ili još pristižu uplatnice za plaćanje poreza. Ove uplatnice su znatno uvećane, jer su ovog puta uračunate i sve kamate, kao i sve neisplaćene obaveze. Istina, nešto ranije stigla su rešenja o smanjenju obaveza na katastarski prihod od poljoprivrednog zemljišta za 30%, te je svakom poreskom obvezniku ostalo da izračuna koliko je to ukupno umanjeње poreskih obaveza. Nezavisni sindikat zemljoradnika Vojvodine, Opštinski klub u Subotici je i tim povodom dao saopštenje da je umanjeње od 30% na katastarski prihod praktično beznačajan i da je to, u stvari, bacanje prašine u oči, tek toliko da bi se pokazala „velika briga” o zemljoradnicima.

Poznato je da su u pojedinim delovima Vojvodine (npr. Bačkotopolski region) zemljoradnicima i zemljoposjednicima, obveznicima plaćanja poreza, uručena i rešenja o prinudnoj naplati poreza, a već je počeo i popis imovine.

Zemljoradnici i zemljoposjednici znaju svoje poreske obaveze. Sigurno bi ih ispunili u potpunosti da to mogu. Mnogi su ih ispunili u potpunosti, veći deo ih je ispunio delimično, no ima veliki broj onih koji nemaju novca da plate porez. Mere prinudne naplate u ovakvim uslovima, u kakvim poljoprivreda bitiše stvarno su, u najmanju ruku, neprimerene jer većina zemljoradnika i zemljoposjednika nema novca niti za normalno zasnivanje proizvodnje, pa ni za preživljavanje. Stoga se mora shvatiti da je to glavni razlog, a slobodno se može reći i jedini, da se poreske obaveze ne ispunjavaju.

Dok, npr. radnici Industrije motora „Rakovica”, njih oko 4.000, najavljuje generalni štrajk zbog neizmirenog celog iznosa za plate jer su za septembar dobili samo akontaciju, dotle zemljoradnici dobijaju rešenja za prisilnu naplatu poreza. Smatramo da nije u redu što plate nisu isplaćene, ali u razloge za to nećemo da ulazimo. Ali Vladi treba da je jasno da zemljoradnik ne želi štrajk, međutim traži razumevanje za njegov problem. Razumevanje, ne samo deklarativno i u parolama, nego stvarno, a ono se satoji u: odgovarajućem paritetu cena, obezbeđenju repromaterijala u dovoljnim količinama i na vreme, obezbeđenju plašmana poljoprivrednih proizvoda, dobijanju povoljnih kredita za poljoprivrednu i stočarsku proizvodnju, oslobađanju od poreza na promet repromaterijala i rezervnih delova i mehanizacije koju kupuje zemljoradnik, oslobađanju od (u odnosu na ranije godine) povećanih poreskih obaveza i drugo.

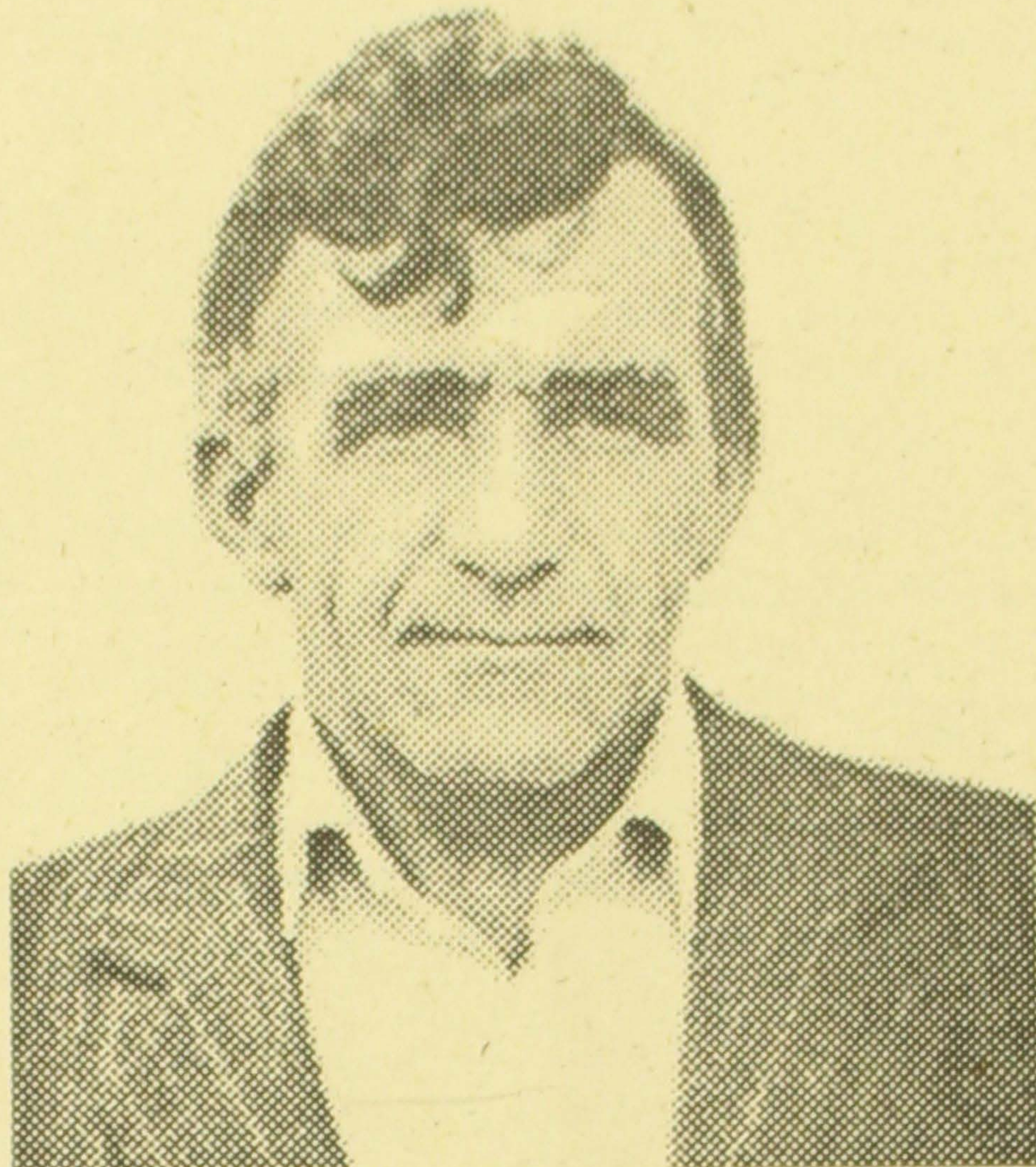
NSZV Opštinski klub u Subotici

Baviti se zemljoradnjom ili ne?
Staračka domaćinstva na ivici bede

Geza Toldi iz Starog Žednika, star 54 godine, zemljoradnik koji uredno plaća sve obaveze prema društvu, postavlja sam sebi pitanje: da li se može opstati baveći se isključivo zemljoradnjom, obrađujući svoj posed?

Sam daje i odgovor na ovako neugodno pitanje, a on glasi: ne može se normalno živeti od zemlje koju posedujem u površini od 9 hektara.

Radili ste u društvenom sektoru, a sada ste zemljoradnik. Šta Vas je nateralo da

Geza Toldi

napustite siguran posao i posvetite se poljoprivredi?

G. T.: Davno sam napustio posao, koji je u to vreme bio manje siguran nego bavljenje poljoprivredom. Prihod od poljoprivrede je bio znatno bolji, a pružila se imogućnost sticanja penzije iz poljoprivrede. Voleo sam posao poljoprivrednika, te je to bio glavni razlog što sam napustio mesto radnika u društvenom sektoru. Sada je nesigurno – teško se živi – i u poljoprivredi, a i u radnoj organizaciji u kojoj sam radio.

Rekli ste da imate devet hektara vlastite zemlje. Da li držite zemlje u arendi?

G. T.: Danas od vlastite zemlje ne bih mogao da živim. Nas je dvoje i oboje smo vezani za poljoprivredu. Radim i tuđu zemlju, a supruga se bavi tzv. sitnom poljoprivredom. S obzirom na mehanizaciju koju posedujem, mogao bih raditi mnogo više zemlje. No, uzimanje zemlje u arendu je nerentabilno, kako za onoga ko je obrađuje, tako i za onoga čija je. Uglavnom, ostao sam da obrađujem zemlju starijim osobama koju i inače najduže obrađujem. Na način kako je sada obrađujem, uz isplatu od 800 kg pšenice po 1 kj sigurno neću moći dugo da izdržim. Ulaganja su velika, a cene poljoprivrednih proizvoda niske. Pariteti cena su poremećeni. Sa ovakvim paritetima zemljoradnik je osuđen da brzo propada. Ali, oni kojima radim zemlju teško mogu da žive od dobijene arende. Nije čudo što je plaćanje poreza dovedeno u pitanje. Staračka domaćinstva koja nemaju nekog drugog prihoda, ili nemaju nekoga da ih pomaže, stvarno su u teškom položaju. U najviše slučajeva je arenda 600 kg pšenice po 1 kj. To znači da se za 1 kj dobije u ovoj godini 108 dinara arende, a prema poreskim rešenjima samo za porez treba oko 400 kg pšenice.

Imate mehanizaciju. Kako sa njom možete da zaradite?

G. T.: Sa mehanizacijom se može zaraditi, tj. biti rentabilan samo ako se često ne kvari. Delovi su skupi i teško se nabavljaju. Kupovati nove mašine meni je danas nemoguće. Sve je jako skupo. Sam popravljam. Ukoliko je kvar veći, popravka odnese zaradu.

Šta su, po Vašem mišljenju, problemi koje je nužno rešavati kako poljoprivreda ne bi postala ekstenzivna grana privrede, a zemljoradnici socijalni slučajevi?

G. T.: Pre svega: paritet cena, a zatim – mnogo toga.

Ovaj razgovor vođen je u poljoprivrednoj apoteci gde je Geza Toldi došao da se interesuje o cenama repromaterijala. Kada je odlazio rekao je da su mu džepovi plitki, te da neće moći da kupi sve što bi mu bilo potrebno za sigurnu proizvodnju. (na. vi.)

Vlada nema razumevanja prema poljoprivredi i seljaku

Zajednički zaključak sa održanog sastanka Nezavisnog sindikata zemljoradnika Vojvodine Opštinskog kluba Subotica i predstavnika Demokratske stranke

Na predlog Demokratske stranke, u Subotici je održan sastanak predstavnika stranke i NSZV. Sa strane DS ovom sastanku su prisustvovali gospoda Bašić potpredsednik Skupštine Srbije, te poslanici Trkulja, Ruskovski, Štefik, kao i kandidat za predsednika Novog Sada gospodin Filipov i drugi, a sa strane NSZV gospodin Ćurčić predsednik Izvršnog odbora NSZS te predsednici Klubova iz Subotice, Bačke Topole, Stare Moravice, Bajše i Pačira i drugi. Razgovor se vodio isključivo o poljoprivrednim problemima koji tište zemljoradnike i imaoce zemlje. Pre svih to je problem plaćanja visokih poreza, koje zemljoradnici i zemljoposjednici i pored želje da plate, nisu u mogućnosti u celosti platiti. Ovaj problem je po zajedničkom zaključku vezan pre svega za neodgovarajuće paritete cena poljoprivrednih proizvoda, gotovih poljoprivrednih proizvoda i repromaterijala. Nije rešeno pitanje cena i plasmana, pitanje prometne sfere, pitanje kreditiranja poljoprivrede i posebno zemljoradnika. Sva ta nerešena pitanja, više ne polako, brzo dovode do osiromašjenja sela, a samim tim i do, za sada relativno tihog bunta.

(na. vi.)

Zbog najave prinudnih naplate poreza Protesti u Selenči, Temerinu, Srbobranu ...

Zemljoradnici, članovi Nezavisnog sindikata zemljoradnika Srbije, kao što su i najavili, održali su ovih dana u mnogim mestima Vojvodine ispred zgrada opštinskih uprava javnih prihoda mirne protestne demonstracije zbog najave prinudne naplate poreza. U utočak 8. XI. ispred zgrade SO Bač okupili su se zemljoradnici Selenče, a protesti su tokom nedelje održani i u Temerinu, Srbobranu, Botošu, Tomaševcu i mnogim drugim vojvodanskim mestima.

Nezavisni sindikat zemljoradnika Srbije podržao je svoje članove i o tome obavestio predsednika republičke Vlade Mirka Marjanovića. U pismu predsedniku se, između ostalog, kaže:

„Predsedništvo NSZ Srbije odlučilo je da vas pismenim putem obavesti da će podržati nameru zemljoradnika da se dozvoljenim sredstvima odupru najnovijoj prinudnoj naplati poreza na dohodak od poljoprivrede. Na ovaj korak, Predsedništvo NSZ Srbije se odlučilo zbog činjenice da zemljoradnici još nisu u celini naplatili isporučenu pšenicu, da još nije počela isplata suncokreta (iako je od sporuke prošlo više od šest nedelja), niti se plaćuje šećerna repa, soja ... Ovom prilikom vam upućujemo i prekor što niste poklonili više pažnje našem prethodnom pismu. Vaša gospoda ministri Ivko Đonović i Dušan Vlatković nisu do danas održali reč niti su pokazali da su prihvatili naše zahteve i predloge, koje smo im podneli na sastanku još 20. avgusta. Nezavisni sindikat zemljoradnika Srbije je ne stranačka organizacija, jedina koja okuplja individualne zemljoradnike i zbog toga je jedini legitimni predstavnik zemljoradnika, kvalifikovan da zastupa i brine njihove ekonomske i druge interese, što i čini. Kao takva, matramo da ona treba da bude uvažavana kao učesnik u donošenju odluka koje tangiraju zemljoradnike i poljoprivredu kao najvažniju privrednu granu. Zato vam, uz pošteno obaveštenje o otporu prema nameri da se dopusti prinudna naplata poreza, predlažemo da što hitnije nadete vremena za susret sa predstavnicima NSZS, kako bismo našli rešenje za nastalu situaciju prihvatljivu i za Vladu i za zemljoradnike”.

„Nezavisni”

Izjava sekretara Zajednice za industrijsko bilje Poljoprivrednici još ne dobijaju novac za suncokret, soju i repu

„Proizvođači suncokreta, soje i šećerne repe ni posle dva meseca ne dobijaju novac za te poljoprivredne proizvode koje su isporučili, izjavio je sekretar Zajednice za industrijsko bilje Srbije Tode Vasilić.

Reč je o dva miliona tona šećerne repe, 260.000 tona suncokreta i 80.000 tona soje, i to samo na području Vojvodine. Prema odluci Narodne banke Jugoslavije (NBJ), rekao je Vasilić, predviđeno je da se proizvođačima suncokreta, soje i šećerne repe isplati 30 odsto vrednosti tih proizvoda u gotovini, a ostali deo u četiri mesečne rate.

Za te svrhe NBJ je predvidela da se preko poslovnih banaka odobravaju krediti društvenim gazdinstvima, a zemljoradnicima preko zadruga. Međutim, taj posao je u velikom vremenskom zastoju i proizvođači ovog industrijskog bilja izražavaju sve veće nezadovoljstvo zbog kašnjenja u odobravanju i isplati kredita, jer je poljoprivreda ostala bez sredstava za normalno poslovanje.”

Ovo je objavljeno u listu „Politika” br. 29125 od 15. novembra 1994. godine.

Kada zemljoradnik, obveznik plaćanja poreza, pročita ovako nešto, s pravom sebi može da postavi pitanje, da li platiti porez i kako ga platiti, kada još novac za prodane proizvode nije dobijen?

Ili možda oprostiti Vladi jer nezna šta radi? Ali kako oprostiti, kada ta ista Vlada naplatu poreza vrši plenidbom pokretne imovine?

Mr. Ivan Rudinski

Žackalo iz „Poljoprivrednika” za poljoprivrednika

I vuci siti, i ovca na broju!

Tačno. Samo što su vuci presiti, a mi, iako smo i dalje na broju, jedva sastavljamo kraj s krajem!

Soso, naš standard je pao na niske grane. To je, Lalo, razumljiv potez države! Ne razumem! Spao je na niske grane – da bi lakše mogao da se kreše!

Šta je sada seoska idila? Pun rezervoar traktora, dobre otkupne cene i dovoljno para za isplatu!

Znaš li da je matematika čudna nauka! Naravno, neki su najviše postigli računajući na dva prsta!

Ne razumem zašto toliko plaćamo struju? Kako, ne razumeš? Pa, toliko plaćamo struju, a stanje u poljoprivredi mračno.

Kad ti vidiš cimer od *Kasine* siti se kujne bunjevačke.
Ponediljak: – soparna čorba,
– nacilo krumpir,
– slanina iz prisolja
Utarak: – gra s lakumićima
Srida: – kajgana
Četvrtak: – buraga
Petak: – riba

Svako veče možete poručiti gilice, pohovanu šniclu, čevape
NAZDRAVLJE!

Restoran se nalazi u
KUD „BUNJEVAČKO KOLO”
Preradovićeva 4.

Radi od 18 do 24 sata.

Restoran se prima organizacije
svatova, proslava i poslovni ručkova.

Telefon: 30-136.

„BAČVANKA” KATABAL

Popularna kafana „BAČVANKA” za svetu Katu priređuje kod nas sve omileniji Katabal.

Tokom večeri goste će zabavljati Predrag Živković - Tozovac uz specijalno iznenađenje bala, te uz orkestar Žarka Josipovića - Škule.

Sveta Kata snig za vrata, a svaka Kata u društvu uživa u popustu restorana.

OGLASI:

- 1) Prodajem komplet bunjevačku narodnu nošnju.
- 2) Prodajem kuću od 700 m² na Putu braće Radića. Za sve informacije obratite se u ulici Rudera Boškovića 16.

POLJOPRIVREDNA APOTEKA „AGROSU” STARI ŽEDNIK 11 POŠTOVANI ZEMLJORADNICI I ZEMLJOPOSEDNICI!

Sa zadovoljstvom Vas obaveštavamo da je u Starom Ženiku, Žarka Zrenjanina 11, počela sa radom Poljoprivredna apoteka „AGROSU”.

Uz ovo pozivamo Vas da nas posetite, bez obaveze kupovine. Uverite se u kvalitet robe koju Vam nudimo.

Kod nas se možete snabdeti sa:

- sredstvima za zaštitu bilja,
- mineralnim đubrivima,
- semenskom robom,
- koncentratima,
- dodacima stočnoj hrani,
- kućnom hemijom

robom koja Vam treba, a mi smo u mogućnosti da je za Vas obezbedimo.

Subotom dajemo savete o zaštiti bilja.

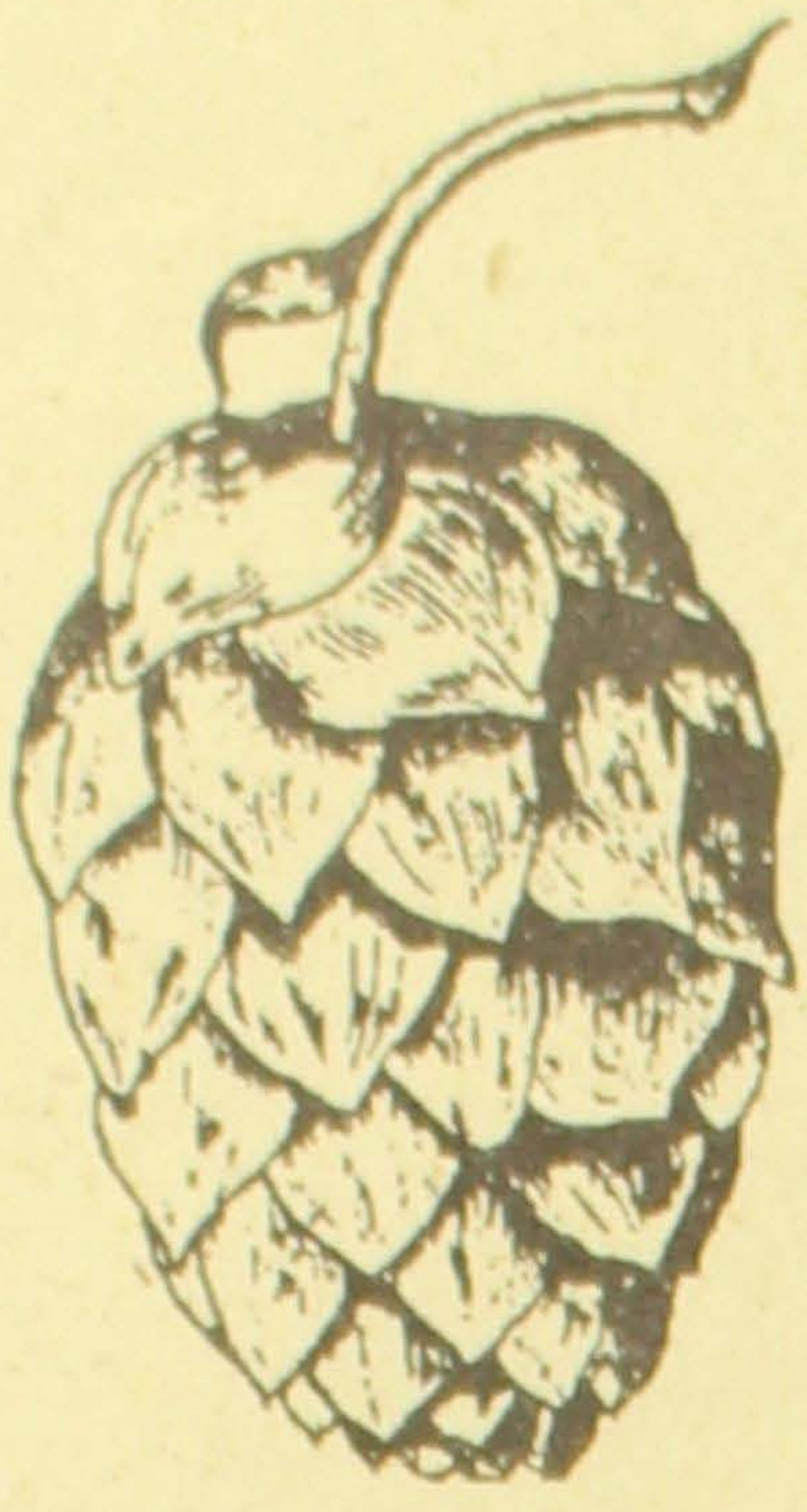
Radno vreme:

radnim danima od 7 – 16,
a subotom od 7 – 13 časova.

Želimo Vam uspešno okončanje jesenjih radova.

Hmelj (Humulus lupulus)

Priča o hmelju počinje i završava uz kriglu piva, pića koje su poznavali i spravljali još stari narodi istoka: Egipćani, Vavilonci, Asirci, a kasnije Grci i Rimljani. Smatra se da se pivo spravljalo od pre 7000 godina. Stari narodi su ga proizvodili od ječmovog i pšeničnog slada bez upotrebe hmelja. Gorak ukus dobijali su dodavanjem šafrana i smola.

Prvi podaci o upotrebi hmelja u pivarstvu potiču iz XI veka, mada nije isključena njegova upotreba i znatno ranije. U starim dokumentima, gde se opisuje osnivanje više gradske tvrđave, najstarijeg zdanja u Pragu, nalaze se podaci iz 1008. godine o uzgajanju visokokvalitetnog hmelja u mnogim regionima. Dolimil, hroničar iz 14. veka zabeležio je kako je u njegovo vreme pivo bilo najpopularnije piće na prostorima današnje Češke i Slovačke. Jan Hus (1369 - 1414), češki verski reformator čuveni propovednik, profesor i rektor Univerziteta u Pragu, pre nego što je kao jerefik spaljen na lomači zapisao je u nekoj od svojih knjiga i o popularnosti piva. Na teritoriji Bavarske, druge prestonice pivo-pija, prvi pisani podaci o gajenju hmelja za pivo potiču iz 1046. godine. Najstariji pisani dokument o hmelju na prostoru nekadašnje Jugoslavije potiče iz 1160. godine, po kome su seljaci iz Slovenije (okoline današnje Škofje Loke) bili dužni da vlastelinima daju određene količine hmelja i ječma. Razvoj

hmeljarstva u Vojvodini počinje znatno kasnije - oko 1770. godine. Međutim, puni razvoj hmeljarstvo je doživelo krajem 19. i početkom 20. veka.

Hmelj je višegodišnja (20 - 25 godišnja) dvodoma biljka koja svake godine daje novo nadzemno stablo. Razlikuju se podzemni i nadzemni delovi hmelja. Podzemni delovi su: trajni korenov sistem, glava čokota, zadebljali deo jednogodišnjeg stabla, adventivni korenovi i horizontalni izdanci ili „vukovi“.

Trajni korenov sistem razvija se ispod glave čokota. Na njemu se razlikuje od 6 do 12 glavnih korenova, koji se često spuštaju u dubinu od četiri do osam metara, mada se veći deo korenovog sistema razvija do 60 centimetara dubine. Na glavi čokota se nalazi mnogo okaca iz kojih izbijaju izdanci svake godine posle rezidbe. Deo izdanaka raste uspravno, a manji broj vodoravno, ispod površine zemljišta. Od ovih drugih stvaraju se „vukovi“ koji su, slično kao stablo, izdijeljeni na članke i po tome se razlikuju od korenova. Uklanjaju se rezidbom.

Iz glave čokota svake godine potera 10 do 12 izdanaka, zavisno od načina rezidbe, od kojih se po pravilu ostavlja dva ili tri, sem ako se radi o specijalnom načinu gajenja. Kad stablo dostigne oko metar i po, donji deo se redovno zagrće zemljom. Zagrnuti deo stabla odebljava i na njemu se počinju stvarati jednogodišnji površinski korenovi. Rasprostiru se horizontalno u oraničnom sloju, do 60 cm u prečniku i do 15 cm dubine. Uloga im se završava u prvoj godini, jer se u proleće, prilikom rezidbe, odstranjuju zajedno sa zadebljalim delom jednogodišnjeg stabla.

Nadzemni deo hmelja sastoji se od jednogodišnjeg stabla, lišća, zaperaka i šišarica. Jednogodišnje stablo je povijušno, šestougono, s maljama na ivicama u vidu malih kvaka, kojima se hvata za oslonac. Izraste od 8 do 12 metara. Na svakom članku stabla nalazi se par naspramnih listova. Iz pazuha listova izbijaju zaperci prvog reda, a iz njih zaperci drugog i trećeg reda. Na zapercima se pojavljuju šišarice.

Šišarica hmelja je cvast ženskih biljaka. Sastavljena je od peteljke, centralnog kolennastog vretena i cvetnih listića. Oblik i veličina šišarica pojedinih sorti su različiti. Mogu biti valjkaste, loptaste, konične i ovalne.

S unutrašnje strane cvetnih listića, na njihovom donjem delu, a i u tkivu, pred tehnološku zrelost se stvara žuti prah. U ovom prahu je lupulin koji pivu daje specifičnu aromu i gorak ukus, bistri ga i konzervira.

Pored upotrebe u proizvodnji piva, jedan vrlo mali deo hmelja koristi se i u medicinske svrhe. Prema sačuvanim podacima hmelj se kao lekovita biljka koristi još od sedmog veka, a intenzivnije se upotrebljava od početka devetnaestog veka. U terapijske svrhe koriste se šišarice i lupulin hmelja. Smatra se da lekovita svojstva potiču od gorkih materija i etarskog ulja. Hmelj se koristi u vidu čajeva u kombinaciji sa drugim lekovitim biljkama, te u vidu alkoholnog ekstrakta ili sirupa. Utvrđeno je da šišarice hmelja povećavaju apetit, deluju kao sredstvo za jačanje, protiv nadutosti i crevnih grčeva, pospešuju izlučivanje mokraće. U kombinaciji sa drugim lekovitim biljkama upotrebljavaju se kod srčanih tegoba i protiv nesаницe.

Dragan Vidaković, dipl. ing.

Pčelinjak pred zimu Čvrsta hrana za pčele

Tijekom ovog meseca pčelama je često neophodna dopuna zaliha hrane

Tijekom zimskih meseci pčele usljed niskih temperatura teško prelaze iz jedne u drugu ulicu za hranom. Da pčele ne bi stradale usljed nedostatka hrane oko zimskog klubeta, preporučuje se u svaku košnicu na ramove iznad klubeta staviti pogaču čvrste hrane. (cca. 1 kg.)

Ovom prilikom donosimo dva jednostavna recepta:

1) Medno šećerno tijesto se priprema od zagrijanog meda i šećera u prahu na sljedeći način: med se zagrije do 45° C pa se zatim u njega stavlja šećer u prahu i miješa sve dok ne dobije približnu gustoću rijedeg tijesta za kruh. Zatim se ta masa zakuvava onako kako se zakuvava tijesto za kruh, ali se stalno dodaje šećer u prahu sve dok ga masa prima.

Ako se pravilno radi, na 1 kg. meda utroši se 3-4 kg. šećera u prahu. Tada medno šećerno tijesto ima gustoću približno tijestu pripremljenom za pečenje kruha. Gotovo tijesto se stavlja u najlon vrećice i rastanjuje na 1 cm. debljine.

2) Šećerna pogača se priprema od 5 kg. čistog šećera u kristalu, 1 litre vode i 9 gr. vinske kiseline. - Voda se zagreva dok ne počne ključati, zatim se posuda skida sa vatre i doda šećer i vinska kiselina. Miješa se dok se šećer ne rastvori. Vratiti se posuda na vatru i masa u njoj se neprekidno miješa dok ne počne ključati. Produži se sa miješanjem i zagrijavanjem sve dok se mješavina ne počne stezati (čvrstnuti). Čim se počne stezati, zahvati se žlicom malo sirupa i stavi u hladan tanjur i čeka dok se ohladi. Sirup koji je ostao na vatri neprestano se miješa. Ako masa u tanjuru zgusne i postane bijela, a pri tom se ne lijepi za prste, znak je da je sirup dovoljno

kuhan. Skida se posuda sa vatre i stavi u drugu posudu napunjenu hladnom vodom.

Produži se sa miješanjem sve dok tijesto ne počne čvrstnuti, a onda se stavlja određena količina (cca 1 kg.) u najlon vrećice i rastanjuje na oblik pogače debljine 1 cm. Masa ne smije zagoriti, a ako se to dogodi, ne smije se davati pčelama. Pogača se stavlja kako je već to gore pomenuto, na gornji dio ramova (satonoš) iznad klubeta, s tim što se najlon vrećica prethodno s donje strane izbuši na više mjesta ili pak prosiječe u obliku jezička da bi bio otvoren pristup pčelama do hrane.

Najbolje da se čvrsta hrana dodaje tijekom toplijih dana, bez vjetra, kada pčele izleću iz košnica. Ako se ne iskoriste ovakvi dani čvrsta hrana može se dati i kad je temperatura zraka niža.

Ante Zomborčević

РАДО ХЕРЦ

**SUBOTIČKI POSLOVNI
INFORMATOR
24000 SUBOTICA, Trg Slobode 2/1
Telefon: (024) 21-009**

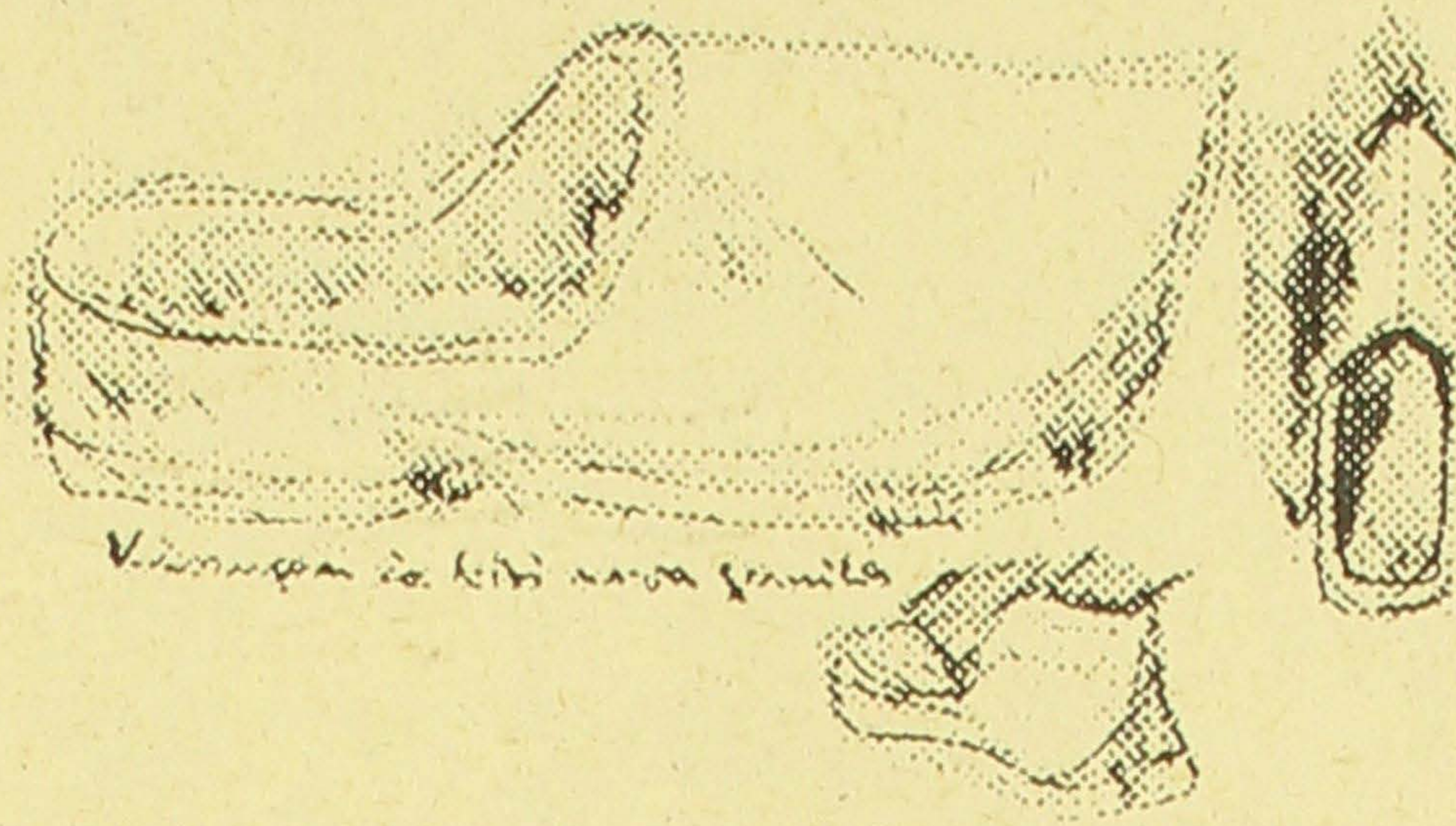
Pisma čitatelja POBOLJŠAJTE DISTRIBUCIJU

Obraćam vam se u povodu 9 dosadašnjih izašlih brojeva vašeg dvotjednika s malim primjedbama koje svode na sljedeće:

1. Kvaliteta objavljenih fotografija je loša, (mutne zamračene...) a događa se da ih ne objavljujete na svakoj stranici ili da ne prate objavljeni tekst.
2. Uvođenjem zaglavlja u boji poboljšali ste grafički izgled naslovne strane, ali bi možda za svaki naredni broj trebalo mijenjati boju.
3. Kvaliteta papira mogla bi biti bolja (barem korice), uz napomenu da bi trebalo povećati i broj stranica. Predmnijevam da imate dostatan broj suradnika za to.
4. Izbor osobe koju intervjuirate je za sada zadovoljavajući.
5. Komentari su vam također koncizni i pogađaju pravu stvar, ali predlažem da se udaljite od lokalnih tema i pokušate obuhvatiti cijelu Bačku.
6. Glede distribucije lista predlažem da formirate prodajne punktove u svim okolnim mjestima Subotice, kao i u općini Sombor gdje imate potencijalne čitatelje.
7. Uočio sam da ima mnoštvo korektorskih i štamparskih grešaka, koje biste ubuduće trebali svesti na što je moguće manju mjeru.

S poštovanjem,

Grgo Bačlija, Subotica

NOVA ŠTRANGA

Kadgod, u lipa vrimena čeljad se radovala poštašima. Uručitelje nikad nisu volili. E pa danas se ne mož radovat ni jednima ni drugima. Sad, ono koji dan, kad sam vidio poštaša mal nisam puštio Maksu na njegov. Ni da je lajo, ta lanac da pokida. Posli mi skoro bilo žao što ga nisam puštio. Deklem, dode poštaš i onako će važno ko da je i on nika vlast:

– Dobar dan. Vi ste Grga?

– Ta, ko bi bio kad tu nema nikog do mene? – i ja ću na njegov čisto ko zvanično.

– Jevo, potpišite ode. – turne mi niku artiju.

Vidim lipo da piše moje ime, i ajd šta ću – potpišem. Uzmem cidulju i pogledam, kad ono – porcija! Mal nisam čužio poštaša, al on već vitla kroz tarabe. Cigurno se ostio da bi mogo dobit priko ušivi. Udem unutra, uzmem plajbas, očale i pisanku (onu u koju sam piso koliko me do sad košta parada oko obrade zemlje). Vidim, do sad sam bio ko što se kaže „na pozitivnoj nuli”, ako ne računam šta sam sâm uradio (opluzio, okopo i obro). Sad, bome, i ta pozitivna nula bi bila dobra, al ni nje nema. Gustiram tako: jesam ja stvarno toliko lud radit u vitar? Ajd ja u Varošku kuću, kad mi tamo kažu:

– E, bačo, niste cile godine platili ni jedan frtalj. To vam je uvećana glavnica za kamatu od 30 posto.

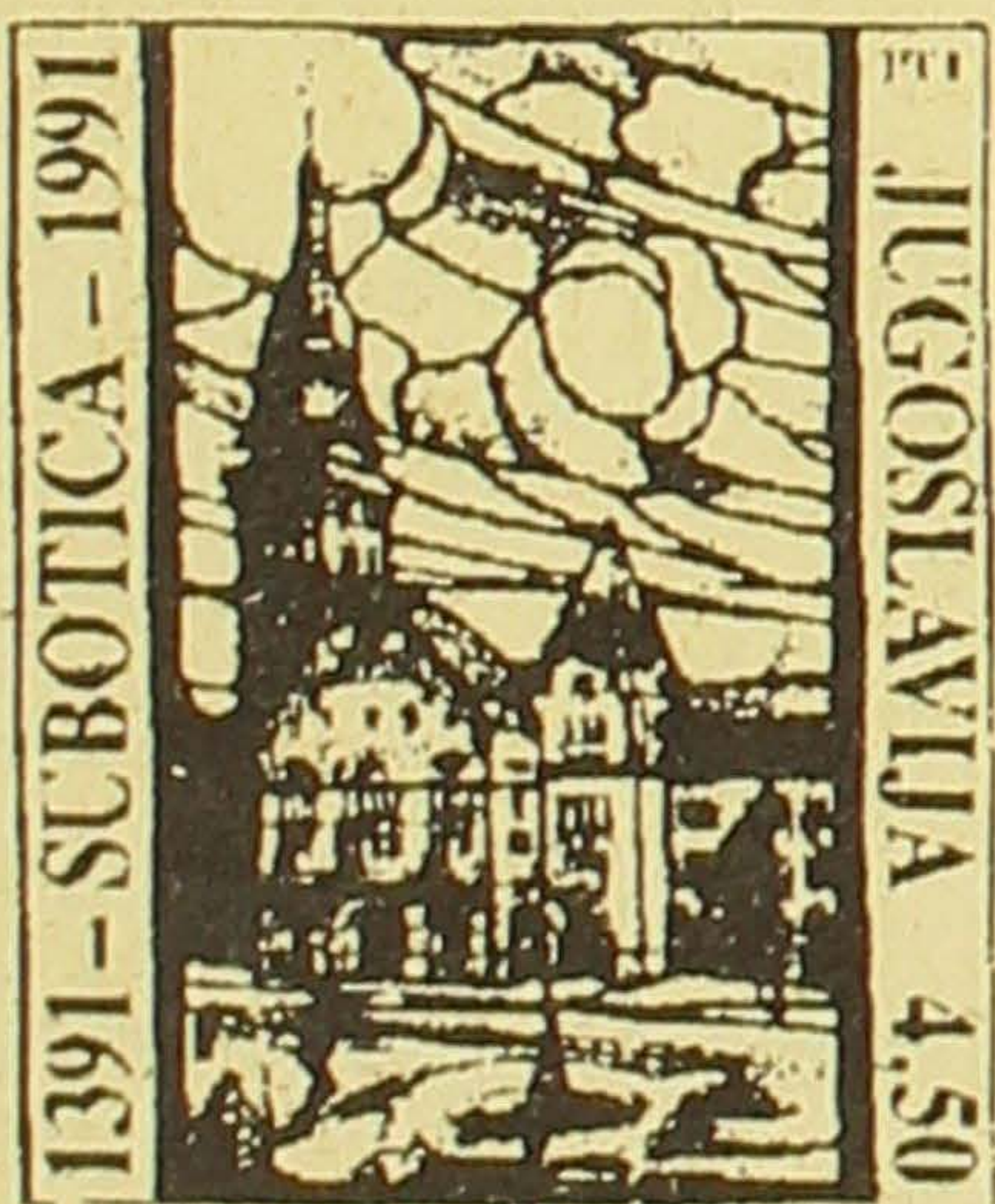
– Kako trideset posto? Tristo trideset ti nevolja! – dreknem i lupim šakom po astalu. A šta kaže dida Avram? Kamata ne mož bit krupnija od devet posto!

Čuretak se poplašio, uvukla glavu u ramena, a na plavim okicama samo što još nisu suze krenile. Samo trepće onim dugačkim veštačkim trepavicama. Skoro mi bilo žao. Ta nije ona kriva. Drugi je tu kogod kriv.

Prvo država koja stalno povećava oklop i nikad joj nastatit novaca pa nas dere digod stigne. Možda smo i mi krivi što smo bili taki glupavi i povirovali ovim našim sindikatima i vodama za druga koji nas ubedili da ne platimo. Ta znao sam ja da to neće mačke izlizat. Lipo ćemo sad izgledat kad dodu financi, i to ovi koje je Beograd specijalno poslo. Ti već sad oštire zube na nas. Oni su valjda i najgori jel ne znadu šta košta obrada, a baš nji i briga. Što više zaple nu, veću će kovertu dobit, otac i u kovertu! Gustiram: najbolje bi bilo sve prodat – u očin, pa na cocijalnu pomoć. I ovako će nam to na kraju ostat, al bar se neću naradit ko sivonja i molit Boga za kišu. Čujem da mi se komšija Pajo tio obisit kad je vidio kolika je porcija, al nije našo novu štrangu. Valjda ni novaca nema da je kupi. Bilo mu ispod časti višat se na onaj marvenjski ular.

Sve u svemu, privareni smo i od oni koji su bili poslidnja nada i kojima smo virovali. Državi i tako nikad nismo virovali. No, za utiju je i to: ni nam ovo prvi put, a bome ni poslidnji. Barem onima koji ne kupe novu štrangu.

Grga

Filatelija KATALOG (I.)

Katalog je grčka riječ koja označava sistematski popis predmeta, sastavljen redom koji olakšava njihovo nalaženje (katalog knjiga, novčanica

slika, maraka itd.) Filatelistički katalog, bogato ilustriran, s mnogo podataka o poštanskim izdanjima predstavlja osnovno i najvažnije pomoćno sredstvo u radu sakupljača maraka.

Medu mnogim različitim katalogima - svjetski, kontinentalni, grupe zemalja, posebni - tematski, specijalni i kakvih sve ne vrsta kataloga najvažniji i osnovni katalog je Katalog matične zemlje koji se najčešće izdaju s jeseni svake godine s važnošću od godinu dana. Kod većih kataloga gdje priprema, štampanje iziskuje velike troškove pojedini

katalozi se štampaju u većim intervalima (dvi-je godine ili čak i više). U tom periodu izdaju se dopune kojima se najčešće koriguju cijene ili objavljuju izdanja koja su u međuvremenu štampana.

U katalogu nisu samo Pobjrojane marke redom kako su objavljene, nego su više ili manje opširno opisane. To su podaci o vrsti papira, štampi boji, zupčanju, vodoznaku, tiražu, datumu izdavanja. Ali katalog ne olakšava samo svrstavanje maraka već daje i podatke i njihovoj vrijednosti. To su one, često kritikovane, kataloške cijene. One veoma često dovode do nesporazuma, razočarenja i iznenadenja jer nikada se marke ne mogu prodati po kataloškim cijenama jer one nisu nikada realne cijene.

Izdavači kataloga u koje unose svoje cijene često pišu „cijene su naše prodajne cijene” - „cijene odgovaraju prilikom razmjene” - naimе uvijek treba imati u vidu interes izdavača jer on diktira kataloške cijene prema tržištu, prema raspoloživim markama koje

želi plasirati ili nabaviti. Uvijek postoji i trgovački običaj da se može cjenkati.

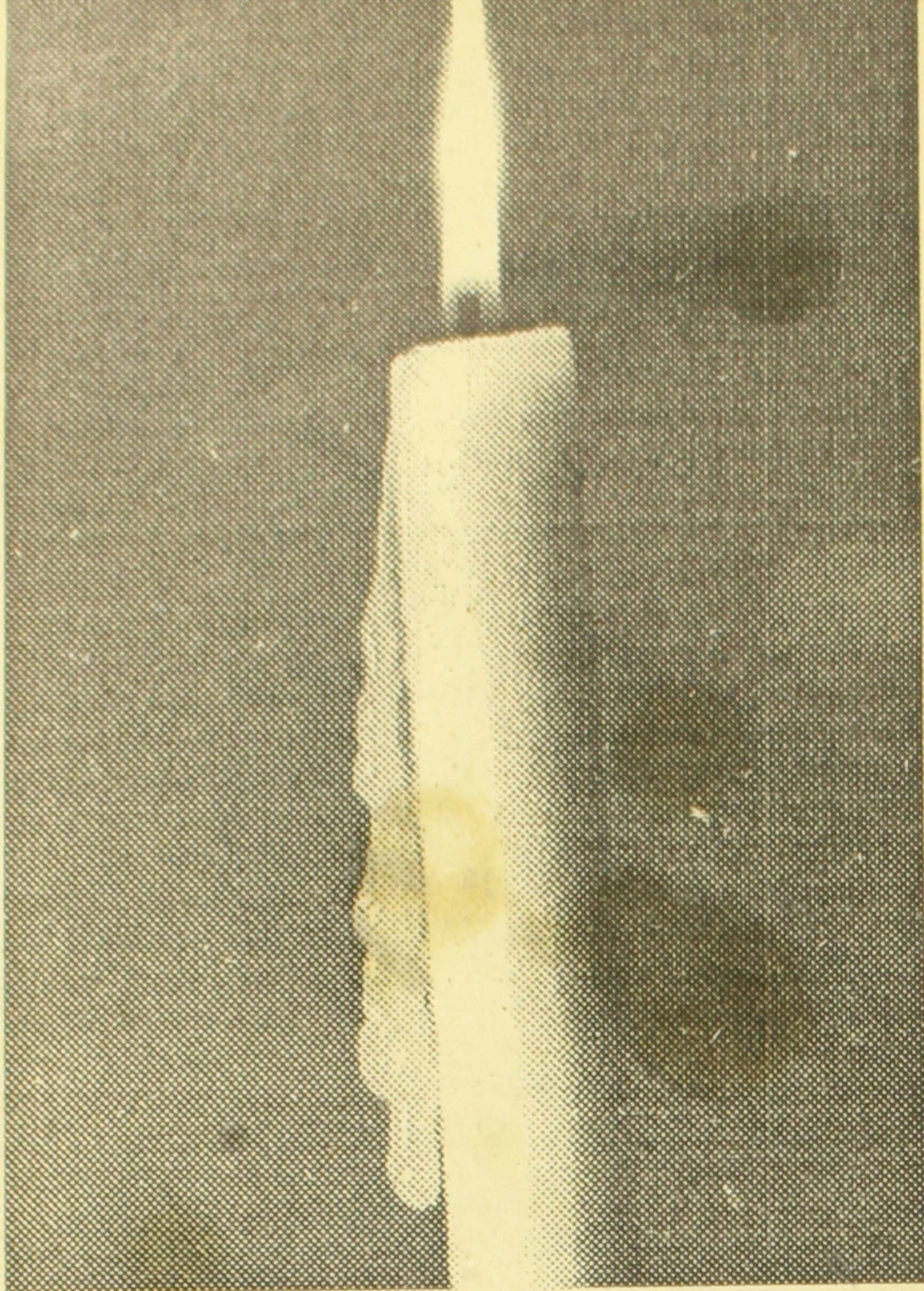
Nacionalni katalogi nose uvijek višu cijenu marke za svoju zemlju dok je ta cijena u nekoj drugoj zemlji daleko niža, jer je broj sakupljača manji pa je i mogućnost plasmana daleko manja.

Kataloške cijene je najbolje promatrati kao cijene do kojih se došlo preko cijena koje su plaćene u slobodnoj prodaji po zakonima ponude i potražnje, s dodatkom za popust ili bez njega već prema praksi izdavača. Potrebno je obratiti pažnju na uvjete prodaje. Kataloške cijene zastarijevaju.

Kako ima puno izdavača kataloga (Lipsia, Michel, Scott, Yvert, i dr.) preporučljivo je da se prouče uputstva o grupisanju, upotrebe znakova, izrazima i numeraciji da bi se katalog mogao čitati i upotrebljavati ispravno.

(nastavlja se)

Ljudevit Vujković Lamić

Snimio: D. Vidaković

Grije i hladi

Traži li to Diogen čovjeka ili čovjek na koncu XX. stoljeća u svijetli nalazi jedini spas i utjehu da se istodobno ugrije i osvjetli.

Niti pitanje niti odgovor već sudbina čovjeka bez korijena.

Kava protiv mamurluka

1/2 l vode, 6 čajnih žličica kave, 4 cl šeri brendija, 2 cl konjaka ili vinjaka, 2 jušne žlice šećera, 4 kocke leda.

Zavremo vodu i filtriramo kavu (ili je skuhamo), ohladimo i ostavimo približno jedan sat pokrivenu u hladnjaku. Kavu prelijemo u staklenu vrču, dodamo joj šeri, konjak, vrhnje, šećer i kocke leda. Temeljito promiješamo i podijelimo u četiri visoke čaše.

Ta kava, navodno, nije protiv mamurluka, što ga već imamo, već će ga spriječiti.

Isto je tako odličan završetak svake zabave – osim, naravno, za vozače.

Iz starog tiska

OPTUŽENIČKA KLUPA

Na optuženičku klupu izveden je danas prof. Martinović, pisac brošure „Istina o Bunjevcima i Šokcima”

– Gdi ste rođeni? – pita ga pridsidavajuć.

– Gdigod u Crnoj Gori ...

– Znate li srpsko-hrvatski?

– Ja sam profesor tog jezika i književnosti. (To još ne znači da znate - primećuje jedan sudac).

– Vi ste optuženi da ste napisali ISTINU o nama. Zašto ste to činili. Osićate li se krivim?

– Ne osićam se krivim. Prvo zato, jer ideja za ovu brošuru ne pripada meni, već velikom rasipniku ideja osvidiočenom prijatelju bunjevačke nacije dru Dragi Dimitrijeviću. Ako slavni sud hoće da zna, nisam ja ni pisao tu knjigu, već drugi prijatelj bunjevačke nacije dr. Aleksa Ivić. Pare smo dobili

od trećeg odličnog prijatelja bunjevačkog naroda dra Rade Miladinovića (naravno na vekslu) pa smo tako izdali brošuru. Za svaki slučaj je cenzurisao četvrti prijatelj Bunjevaca; pop Staniša Mihajlović ...

– Dobro, a zašto ste je konačno ipak izdali?

– Prvo zato da razvijemo srpstvo kod Bunjevaca, da drugo zato da bi dali prilike g. Kreši Buniću da napiše o njoj kritiku.

– Smatrate li Vi da su „Bunjevačke Novine” prema tome srpske novine?

– Naravno. Dr. Ivan Poljaković je Srbin, kao što i sam reče, Kata Prčić, glavni urednik „Bunjevačkih Novina” je ruska Srpkinja, jedino je Dragoslav Đorđević, koji također piše u te novine, pravi Bunjevac.

– Šta imate da navedete u svoju odbranu zbog ove brošure?

– Jedino to da sam htio u Subotici da proslavim crnogorsko ime i da podvalim svojim kolegama historičarima.

Bunjevačkog žackalo 1940.

Hljeba i žena

Znana krilatica latinskih gospodara, a umirivanje siromašnoga gradskog puka „hljeba i igara” doživjela je na koncu XX. stoljeća neuobičajnu metamorfozu. Naime, gđa Slavica Lakićević je na promociji knjige Mirjane Marković duhovnu situaciju vremena (valjda glede i untč svega samo njoj jasnu) okarakterisala simbolima hljeba i žene, gdje hljeb ima biti simbol materijalnog dijela čovjekovog života, a žena duhovnog?!

Takvu „dijagnozu” nije mogla razumjeti ni doktor socijologije gospođa Marković, čak niti nakon dva puta zamoljenog i traženog pojašnjenja, budući da je „inventivnošću” voditeljice stavljena u situaciju da sebe odredi između ta dva suprotstavljena simbola objedinjena upravo problemima ovoga vremena. Feminizam na djelu subotičke dopisnice Tanjuga time je zadobilo sljedeću dvojbu kod prisutnih: ili skuhati pojedan hljeb ili zahtijevanu duhovnost oženiti!?!

Nama je dovoljno da znate za nas

FUNEREO

Privatno pogrebno poduzeće

• Subotica, Karadordev put 1
telefon (danonoćno): 024/51-514

• Bajmok, JNA 3 (u cvjećarnici „Mariška)

telefon (danonoćno): 024/762-024

• Palić, Joó Lajos 18 (u cvjećarnici „Orchidea”)

telefon: 024/752-759

• Horgoš, Borisa Kidriča 7
telefon (danonoćno): 024/792-202

• Novi Kneževac, Maršala Tita 16

Bunjevačka narodna pripovijetka

Pijancov zakon

– E, svitla kruno, da vi znate kako me teško padne prve dvi-tri litre? A posli sve ide lako.

– Dobro, dobro, – kralj će još popušćat – a zašto bar kadgod ne piješ vode?

– Hej, i to još pitate vi!? Ko od vina izgubi pamet tom se još vrati, al ko od vode – tim se nikad ne vrati.

Kralj stao, pa ne zna šta bi dalje. A onaj:

– Da ste vi uvijek samo vodu pili nikad od vas ne bi postojao svetac. Napunila bi vam i glavu pa vam ne bi ništa falilo, samo srida i kraj.

Kralj se trgo, ko došo sebi, pa će strogo:

– Vidim ja moraću za vas pijance donet zakon.

– Zašto bi se, svitla kruno, trudili? Pa mi pijanci već imamo zakon: rakiju za svakim, vino za di kojim, a vodu ni za kojim.

*Kazivao: Jaka Antunović, rakidžija, Bukvač
Sakupio i obradio: Balint Vujkov*

Bio jedan kralj što je u mladosti volio ucat i bekrijat. Pod starost se manio svega, tio postat svetac. Kako se manio pića, najviše uzo na zub pijance.

Sustrio jednog koji se nikad nije ni triznio:

– Ej ti, što nosiš kuću na leđi ko spuž. Oćemo l doleko brez kruva?

A pijanac:

– Svitla kruno, tamo pa natrag.

– A di ti je to – tamo?

– Zašto pitate kad ste u mladosti i vi znali put do svake čarde?

Kralj se zbunio, pa će samo zapitat:

– Al kako samo možeš toliko pit?